

บทที่ 4

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ การวิเคราะห์สื่ออิเล็กทรอนิกส์ www.djop.moj.go.th เป็นสื่อของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน และกฎหมายที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ตลอดจนเป็นแหล่งข้อมูลที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชน ประชาชน ข้าราชการ และลูกจ้างเข้าไปร้องเรียน เสนอแนะ และแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนได้เพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ซึ่งต่อมาผู้วิจัยได้เข้าไปร่วมการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (non-participant observation) ในวิธีการจัดการเรียนการสอนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth Interview) อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้บริหารของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ทั้ง 5 ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน โดยผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยเชิงคุณภาพมาพัฒนากรอบแนวคิดที่ได้จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี ตัวแบบและกรณีศึกษาที่ได้บูรณาการไว้แล้วในบทที่ 2 อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ผู้วิจัยจะพยายามใช้ระเบียบวิธีเทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ มาช่วยในการวิจัยครั้งนี้ แต่ก็ยังเป็นเพียงการนำเทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพในการพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัย และช่วยเสริมข้อมูลในการอธิบายรายละเอียดเพื่อลดจุดอ่อนเทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณเท่านั้น ระเบียบวิธีการวิจัยหลักครั้งนี้ยังคงใช้และให้นำหน้าหน้ที่การวิจัยเชิงปริมาณเหมือนเดิม

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จะนำเสนอผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะของกระบวนการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ
 - 2. ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขของการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ
 3. ผลของกระบวนการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ
- โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

ลักษณะของกระบวนการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและ เยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ

กระบวนการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ เยาวชนไปปฏิบัติ

การจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมนั้นมีกระบวนการดำเนินการตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543 ได้บัญญัติให้สถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนควบคุมตัวเด็กและเยาวชนตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนจึงถูกกำหนดเป็นสถานที่ที่รับเด็กและเยาวชนเข้ารับการฝึกอบรมตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลว่าด้วยกระทำความผิดและสมควรถูกควบคุมตัวไว้เพื่อให้การฝึกและอบรม โดยมีระยะเวลาในการฝึกและอบรมแตกต่างกันออกไปตามที่ศาลกำหนด

กระบวนการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน นั้นเป็นรูปแบบตามนโยบายของการจัดการศึกษาให้แก่เด็กด้อยโอกาสซึ่งจำแนกตามแผนการแก้ไขปัญหาคะทัดรัดในภาวะยากลำบาก พ.ศ. 2545-2549 ของสำนักคณะกรรมการการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ และเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน นั้นถูกจำแนกเป็นเด็กด้อยโอกาสในกลุ่มที่ 3

คือ กลุ่มของเด็กประพฤติตนไม่เหมาะสม ได้แก่ เด็กติดสารเสพติดตั้งครรถ์นอกสมรส เด็กก่ออาชญากรรม/ต้องคดี เด็กเข้ารับการฝึกอบรมในสถานพินิจ เด็กมั่วสุ่มในสถานบริวารและสถานเรีงรมย์ โดยคำจำกัดความและประเภทเด็กด้อยโอกาสนั้น ได้ยึดตามแผนแก้ไขปัญหาในภาวะยากลำบาก พ.ศ. 2545-2549 ที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 4 กันยายน 2544 และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1989 ในบริบทของการให้บริการการศึกษาตามคำจำกัดความของ “เด็กด้อยโอกาส” หมายถึง เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี (เว้นแต่กรณีที่ต้องดูแลเป็นพิเศษให้ขยายอายุเป็น 24 ปี) ที่ประสบปัญหาหรือตกอยู่ในภาวะยากลำบาก หรือตกอยู่ในสถานภาพที่ด้อยกว่าเด็กทั่วไป จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพื่อให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีพัฒนาการที่ถูกต้องและเหมาะสมกับวัย สามารถบรรลุถึงศักยภาพสูงสุดของตนเองได้

กระบวนการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ นั้น มีการดำเนินการ โดยเริ่มจากคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2547 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ดำเนินการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ คือ ผู้แทนจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้แก่ อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน บุคลากรจากสำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน จากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา และจากสถานพินิจฯ อยุธยา เข้าร่วมประชุมในการจัดทำนโยบายการจัดการศึกษาเด็กด้อยโอกาส

มีนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเด็กด้อยโอกาส โดยให้บุคลากรของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เข้ามาจัดการเรียนการสอนเอง และให้มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ขึ้นในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทุกแห่ง

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ดำเนินแผนงานโครงการตามพันธกิจที่ตกลงกันกับกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้กำหนดยุทธศาสตร์ตามนโยบายการศึกษาชาติ ในการจัดการศึกษากลุ่มเด็กประพฤติตนไม่เหมาะสม

หน่วยงานในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่รับผิดชอบ คือ กลุ่มพัฒนาระบบงานพุดินิสัย ส่วนพัฒนาระบบงาน สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและ

เยาวชน โดยมีหน้าที่ในการกำหนดแผนงาน โครงการ เพื่อรองรับการปฏิบัติตามนโยบายการศึกษา

- กลุ่มพัฒนาระบบงานพฤตินิสัย ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาสายสามัญ โดยจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและจัดประชุมชี้แจงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนให้กับผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนต่าง ๆ

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนร่วมกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการสนับสนุนการจัดการฝึกวิชาชีพ โดยกำหนดให้หน่วยงานในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเสนอหลักสูตรขออนุมัติจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และแจ้งให้กับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนั้น ๆ เข้าร่วมเป็นวิทยากร และประเมินผล โดยเด็กและเยาวชนที่ผ่านเกณฑ์ตามข้อกำหนดจะได้เข้าทดสอบฝีมือแรงงานทุกคน

กลุ่มพัฒนาระบบงานพฤตินิสัย รับผิดชอบในการนิเทศ กำกับ ติดตาม แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานในสังกัด ในการดำเนินงานด้านการศึกษาทั้งสายสามัญและสายวิชาชีพ ตลอดจนการจัดทำแผนงาน โครงการทางการศึกษา เพื่อพัฒนางานการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนกระทำความผิด

สำหรับในปัจจุบัน กลุ่มพัฒนาระบบงานพฤตินิสัย กำลังศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษา ปี 2551 ที่กระทรวงศึกษาประกาศให้ดำเนินการใช้ในภาคเรียนที่ 1/2553 แต่ยังไม่มีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการ ด้านบุคลากรทางการศึกษา ด้านสื่อการจัดการเรียนการสอนและด้านการประเมินผล นอกจากนั้น ยังต้องจัดการศึกษาให้ต่อเนื่องสำหรับเด็กและเยาวชนกลุ่มที่เข้าเรียนตามหลักสูตรการศึกษาเดิมปี 2544 อีก จึงเป็นภาระยุ่งยาก สับสนในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนกลุ่มหลักสูตรเดิมและกลุ่มหลักสูตรใหม่ (กมลทิพย์ คติการ และคณะ, 2553, หน้า 107)

ผลสะท้อนจากการดำเนินกำหนดนโยบายและการนำนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมไปปฏิบัติ พบว่า กระบวนการกำหนดนโยบายนั้นได้รับความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบได้แก่ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และกรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม-

อัยยาศัยเข้ามามีส่วนร่วมกันในการกำหนดนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนใน ศูนย์ฝึกและอบรม ทำให้การกำหนดนโยบายมีวัตถุประสงค์ ระเบียบแบบแผน ขั้นตอน การดำเนินงาน และการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบที่มีความชัดเจนและสามารถนำนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม ไปแปลงสู่การปฏิบัติได้ ซึ่งตรงกับค่านิยามว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง แนวทางปฏิบัติของรัฐบาล ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์ แน่นอนไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง คือ เพื่อแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน เพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยง ปัญหาในอนาคต และเพื่อก่อให้เกิดผลที่พึงปรารถนา รัฐบาลมีความเข้าใจและจริงจังที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ และนโยบายอาจเป็นบวกหรือเป็นลบ หรืออาจเป็นการกระทำ หรืองดเว้นการกระทำก็ได้ (ถวัลย์รัฐ วรเทพคุณพิงษ์, 2541, หน้า 10) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบได้เข้ามาร่วมกันกำหนดแนวทางในการดำเนินการ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินการ แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ สร้างเครือข่ายและระบบการทำงาน ตลอดจนการทำความเข้าใจระหว่างกันเพื่อหาแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและ อบรมเด็กและเยาวชนทำให้มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีแนวทางการดำเนินการ และสามารถแปลงนโยบายไปสู่ขั้นตอนของการปฏิบัติได้

สภาพของการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ เยาวชนไปปฏิบัติในปัจจุบัน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เป็นสถานที่ควบคุมดูแลเด็กและเยาวชน เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายและความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ตลอดจน สอดคล้องกับนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนรวมทั้งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและ ข้อกำหนดอื่น ๆ ซึ่งทำให้ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนั้นมีการศึกษาในการควบคุมดูแล เด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำสั่งให้ฝึกและอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ทั้งเรื่องการกินอยู่ การจัดการศึกษา เสริมสร้างพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งการฝึกและอบรมนั้นจะมีการจัดการศึกษาทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพ ตลอดจน การอบรมนิเทศกล่อมเกลาจิตใจให้กลับตนเป็นพลเมืองดี ให้การรักษาพยาบาลยามเจ็บป่วย จัดนันทนาการเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต ตลอดจนการสงเคราะห์

ภายหลังจากการปล่อยตัว ดังนั้น การดำเนินงานโดยทั่วไปของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจึงเป็นรูปแบบของบ้านผสมโรงเรียน โดยในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จะมีพ่อบ้านแม่บ้านทำหน้าที่คอยให้การดูแลเอาใจใส่ให้เด็กและเยาวชนได้รับความอบอุ่น มีนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และพยาบาลซึ่งร่วมกันทำหน้าที่ในการบำบัดแก้ไข ฟื้นฟู เด็กและเยาวชน นอกจากนี้ ยังมีครูซึ่งทำหน้าที่สอนวิชาสามัญ วิชาชีพ และการส่งเสริมสุขภาพพลานามัยและจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน ปัจจุบันกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้จัดตั้งศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ทั้งหมด 17 แห่ง ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 ได้กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีหน้าที่ต่อไปนี้

1. ดำเนินการควบคุมดูแล บำบัด แก้ไข ฟื้นฟู ป้องกัน พัฒนานิสัยและสงเคราะห์ เด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาหรือให้เข้ารับการฝึกและอบรม
2. ดำเนินการด้านกิจกรรมชุมชนและประสานความร่วมมือเพื่อพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็ก
3. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ดังนั้น ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จึงมีภารกิจเกี่ยวกับการดูแลบำบัดแก้ไข ฟื้นฟู พัฒนาเด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดให้สามารถกลับตนเป็นคนดีคืนสู่ครอบครัวและสังคม โดยศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีหน้าที่ในการดูแลกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เข้ารับการฝึกและอบรมตามระยะเวลาที่กำหนด และการบำบัดแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด สิ่งที่ต้องได้รับการบำบัดแก้ไข คือ ปัญหาด้านพฤติกรรม และการศึกษา การนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัตินั้น ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จะต้องดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูด้านพฤติกรรม อารมณ์ จิตใจ และการเสริมสร้างทักษะชีวิตที่เหมาะสมให้กับเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเมื่อถูกปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคม ดังนั้น กรมพินิจและคุ้มครอง-

เด็กและเยาวชนจึงมีแนวทางในการจัดการบำบัด แก้ไขสำหรับเด็กและเยาวชน ดังนี้ (กมลทิพย์ คติการ และคณะ, 2553, หน้า 102)

- 1. การบำบัดฟื้นฟู ด้านปัญหาพฤติกรรมและอารมณ์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มศักยภาพ ด้วยการเน้นเรื่องการปรับพฤติกรรม การบำบัดปัญหาด้านอารมณ์ และด้านความรู้สึกรู้สึกต่อตนเอง ตลอดจนปัญหาด้านยาเสพติด
 - 2. การจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับศักยภาพและความสนใจ ความถนัด ของเด็กและเยาวชน ทั้งการเรียนสามัญ และการฝึกวิชาชีพ
 - 3. การจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะชีวิตให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อให้สามารถปรับตัวกับผู้อื่นอย่างเหมาะสมและสมดุล
 - 4. การจัดกิจกรรมบำบัด แก้ไข สำหรับครอบครัวของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงต่อการกระทำความผิดอีก เนื่องจากครอบครัวขาดความสามารถหรือทักษะในการจัดการหรือควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชน โดยการเน้นฝึกทักษะพ่อแม่ให้สามารถใช้วิธีการที่เหมาะสมในการควบคุมและจัดการพฤติกรรมของบุตรได้ รวมถึงการปรับความเข้าใจในครอบครัวเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของพ่อแม่ ในการอบรมเลี้ยงดูที่สอดคล้องกัน
 - 5. การเผยแพร่ปัญหาและสาเหตุแห่งการกระทำความผิดให้สังคมรับรู้เพื่อให้หน่วยงาน องค์กรร่วมกันป้องกัน แก้ไข ปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ก่อนที่จะเป็นการกระทำความผิด
 - 6. การขอความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กรเครือข่ายเพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันในการป้องกันปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำความผิด
- จากการเข้าเก็บข้อมูล สัมภาษณ์และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมของผู้วิจัย ในการดำเนินการจัดการศึกษาในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ทั้ง 5 แห่งนั้น พบว่า ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนดังกล่าว ได้ดำเนินการตามนโยบายของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการแก้ไขปัญหาลูกเด็กและเยาวชนให้ครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ การปรับแก้ไขปัญหาพฤติกรรม การจัดการศึกษา การส่งเสริมสุขภาพพลานามัย การพัฒนาจริยธรรมซึ่งมีเด็กและเยาวชนหมุนเวียนเข้าออกอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากบาง-

รายได้รับการประกันตัว บางรายศาลมีคำพิพากษาปล่อยตัว และในขณะเดียวกันก็มีเด็กและเยาวชนรับใหม่เข้ามา การจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน นั้นกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้มีการกำหนดประเภทของบุคลากรในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้มีความหลากหลายเพื่อรองรับภารกิจที่รับผิดชอบ โดยประกอบด้วย บุคลากรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการด้านคดี คือ พนักงานคุมประพฤติ กลุ่มบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการดูแล บำบัด ฟื้นฟู ได้แก่ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาล และนักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ ด้านพ่อบ้าน กลุ่มบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษา คือ นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ ด้านวิชาสามัญ ด้านวิชาชีพ กลุ่มบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการรักษาความปลอดภัย คือ พนักงานพินิจ โดยบุคลากรวิชาชีพต่าง ๆ ดังกล่าวถูกกำหนดไว้ในโครงสร้างหน่วยงานของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ เพื่อปฏิบัติงานโดยตรงกับเด็กและเยาวชน ส่วนในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จะมีสำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบการดำเนินการแปลงนโยบายในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในด้านต่าง ๆ โดยด้านการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เป็นการศึกษาแบบเป็น การจัดหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่กำหนด สาระการเรียนรู้เฉพาะให้มีความสอดคล้องกับผู้ด้อยโอกาสบางประเภท ลักษณะการจัด มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนแบบบูรณาการ ผสมผสานเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนั้น ได้ปฏิบัติตามนโยบายการจัดการศึกษาแก่เด็กด้อยโอกาสเพื่อให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ ไม่เสียโอกาสทางการศึกษา และได้รับการศึกษามาอย่างพอเพียงตามความถนัดและความสนใจ ทำให้เด็กและเยาวชนได้หวนกลับสู่สังคมอย่างเข้มแข็ง มีแนวทางการดำเนินชีวิตอย่างมีแบบแผนที่ดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีหน่วยงานทางการศึกษาที่ให้การดูแลและเป็น เครือข่ายพันธมิตรที่ให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมการศึกษา

นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดย 2 หน่วยงานมีการร่วมมือกันกำหนดเป้าหมายของการดำเนินการ ได้แก่

- 1. จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในหน่วยงานกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- 2. เด็กและเยาวชนได้รับการแก้ไขฟื้นฟู และพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- 3. เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ความสุข

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความตกลงร่วมมือของ 2 หน่วยงาน คือ กรมพินิจและสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วยการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาให้กับผู้ไม่รู้หนังสือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ตลอดจนการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคล ซึ่งบุคคลสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล รูปแบบของการจัดการเรียนการสอน เป็นการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผู้บริหารศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน โดยสรุปกล่าวว่า ปัจจุบันเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีและศาลมีคำพิพากษาให้เข้ารับการฝึกและอบรมนั้นมีจำนวนมาก และเด็กส่วนใหญ่จะเป็นเด็กที่อยู่ในวัยเรียนหนังสือ แต่ถ้าไม่ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องก็อาจจะทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นหลุดจากระบบการศึกษา ดังนั้น การจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจึงมีความสำคัญมาก เพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหาไม่ให้เด็กและเยาวชนผู้ถูกดำเนินคดีและศาลมีคำพิพากษาให้เข้ารับการฝึกและอบรมขาดโอกาสและความต่อเนื่องในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ภาครัฐจัดบริการให้ตามสิทธิและโอกาสที่ได้รับ โดยศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีการดำเนินการจัดการศึกษาให้ทั้งในสายสามัญสำหรับเด็กและเยาวชนที่ยังเรียนไม่จบการศึกษาพื้นฐาน โดยใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และจัดการศึกษาสายวิชาชีพให้ตามความสนใจหรือความถนัดของเด็กและเยาวชน มีวิชาชีพที่หลากหลายตามความสนใจของเด็ก และตาม

ความเหมาะสมของท้องถิ่น ซึ่งเมื่อเด็กและเยาวชนเรียนจนจบหลักสูตรก็ให้เข้ารับการทดสอบ และได้รับวุฒิการศึกษาตามปกติ กรณีที่เด็กและเยาวชนปล่อยตัวก่อนเรียนจบหลักสูตรสามัญ จะมีการส่งต่อให้ไปศึกษาต่อได้ในโรงเรียนใกล้บ้านหรือกลับมาสอนเทียบโอนได้เมื่อถึงเวลาสอบ และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนยังมีการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความจำเป็นของเด็กและเยาวชนด้วย โดยมีทีมสหวิชาชีพเข้าร่วมดำเนินการให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น การจัดกิจกรรมทักษะชีวิต การจัดกิจกรรมบำบัดด้านยาเสพติด กิจกรรมครอบครัว และจัดกิจกรรมทางเลือก ได้แก่ กิจกรรมชมรม กิจกรรมทัศนศึกษา ค่ายูกเสื่อ กิจกรรมจริยธรรม ฯลฯ (การสัมภาษณ์-ส่วนบุคคล, 29, 30 มีนาคม 2554)

สำหรับขั้นตอนในการดำเนินการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนได้จัดทำการประเมินเพื่อจำแนกเด็กหรือเยาวชนเป็นรายบุคคล ซึ่งมีการประเมินข้อมูลในหลายด้าน ได้แก่ เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน คือ ระดับเขาวนปัญญา ลักษณะ บุคลิกภาพ พื้นความรู้ ความสนใจ/ความถนัด และประสบการณ์ทางการศึกษา การประกอบอาชีพ เป้าหมายในอนาคตเกี่ยวกับครอบครัว และสังคม คือ ความพร้อมของครอบครัว ชุมชน ปัจจัยสนับสนุนและปัญหาอุปสรรค เพื่อนำข้อมูลมาจัดทำแผนบำบัดรายบุคคลให้เหมาะสมกับแต่ละราย ประกอบด้วย การจัดการศึกษา การจัดกิจกรรมบำบัดด้านสุขภาพจิต พฤติกรรม ยาเสพติด กิจกรรมเสริมทักษะชีวิต การจัดกิจกรรมสำหรับครอบครัว และการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ซึ่งจะมีการกำหนดระยะเวลาการประเมินผลตามแผนบำบัดเพื่อปรับเปลี่ยนและประกอบประเมินเลื่อนชั้น โดยการดำเนินการดังกล่าวยังมีปัญหาอุปสรรค คือ ยังไม่สามารถดำเนินการได้ครบทุกราย เนื่องจากด้วยสัดส่วนของเจ้าหน้าที่ต่อเด็กเยาวชนไม่เหมาะสม และมีการส่งเด็กและเยาวชนเข้ามารับการฝึกอบรมทุกวันตามคำสั่งศาล ซึ่งต่างจากระบบโรงเรียนที่มีช่วงเวลาเปิดเทอมในการรับเด็กทำให้ต้องดำเนินการตลอดเวลาและยังมีปัญหาในกรณีที่มีการเปิดสอนไปแล้ว แต่ต้องรับเด็กเข้าไปเรียนเพิ่มเกือบทุกวัน จึงทำให้เด็กจำนวนหนึ่งไม่ได้เรียนเต็มที่เพราะครูต้องสอนต่อเนื่องกับกลุ่มที่เปิดเรียนไปแล้ว เด็กกลุ่มใหม่จึงต้องนั่งรอในห้อง ยังเรียน ไม่ได้ และอาจเกิดปัญหาไปรบกวนกลุ่มที่เรียนอยู่

การจัดกิจกรรมตามนโยบายจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนั้น จะจัดกิจกรรมที่เน้นให้มีความหลากหลายสอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการที่จำเป็นเด็กและเยาวชนกระทำความผิด โดยกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านต่าง ๆ ได้แก่ สถิติปัญญา การรู้จักเข้าใจ การพัฒนาสุขภาพทางกาย/จิตใจ การส่งเสริมทักษะทางสังคมสำหรับเด็กและเยาวชนในตารางกิจกรรมประจำวัน ซึ่งประกอบด้วย การเข้าหน่วยเรียนในวิชาสามัญและวิชาชีพ กิจกรรมบำบัด กิจกรรมทักษะชีวิต พลศึกษา จริยธรรม กิจกรรมชมรม ฯลฯ และมีกิจกรรมในโอกาสสำคัญ เช่น การเวียนเทียนในวันสำคัญทางพุทธศาสนาจัดงานประเพณีลอยกระทง งานวันเด็ก การออกไปร่วมกิจกรรมภายนอกในวันเด็ก วันเยาวชน ฯลฯ เป็นต้น การเชิญวิทยากรภายนอกมาฝึกสอนตามหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากนี้ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนได้พยายามให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น โดยการจัดกิจกรรมก่อนนำเข้าสู่บทเรียนและให้เด็กและเยาวชนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในภายหลังบทเรียน ซึ่งบุคลากรด้านจิตวิทยาและสังคมสงเคราะห์ จะใช้เทคนิควิธีการดังกล่าวได้ แต่ในส่วนบุคลากรที่เป็นครูผู้สอน ยังขาดทักษะ และเทคนิคในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน จึงมักใช้วิธีการสอนทางเดียว จึงทำให้เด็กและเยาวชนบางรายขาดความสนใจ และเข้าเรียนไม่สม่ำเสมอ สำหรับการนำครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ได้มีการดำเนินการอยู่แล้ว แต่จะพบว่า บางครอบครัวมีปัญหาของการไม่ร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม เพราะบางคนครอบครัวก็ไม่มาเยี่ยมเด็กและเยาวชนเลย

การจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนั้น ภายใต้กฎสากลศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนยังไม่สามารถที่นำเหตุแห่งการศึกษามาเป็นข้ออ้างเพื่อขยายระยะเวลาการควบคุมตัวเด็กและเยาวชนไว้ได้ ดังนั้น ระยะเวลาในระหว่างที่เด็กและเยาวชนเข้ารับการฝึกและอบรมตามคำสั่งศาลส่วนใหญ่จะมีกำหนดเวลาการฝึกและอบรมเป็นเวลาที่น่าพอใจ เช่น 6 เดือน 1 ปี หรือขั้นต่ำ 6 เดือน สูงสุด 1 ปี ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ก็จะจัดการฝึกอบรมให้ภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่หากเด็กและเยาวชนบางรายที่มีความประพฤติดีขึ้น อาจได้รับการลดระยะเวลาฝึกและอบรม หรือได้รับการปล่อยตัวขั้นต่ำ ซึ่งเป็นผลดีกับเด็กและเยาวชนให้ได้รับ

อิสรภาพเร็วขึ้น แม้จะยังเรียนไม่จบตามหลักสูตร เด็กและเยาวชนก็จะได้รับการปล่อยตัว ซึ่งศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนั้นจะไม่ขอขยายระยะเวลาฝึกและอบรมเพื่อให้เรียนจบหลักสูตรการศึกษา ก่อน แต่จะให้โอกาสเด็กและเยาวชนได้กลับออกไปศึกษาต่อในระบบปกติภายนอกมากกว่า

ด้านบุคลากรศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนยังไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่ ในด้านพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา โดยอัตรากำลังของนักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพที่เพียงพอต่อจำนวนเด็กและเยาวชน ประกอบกับขาดการพัฒนาและฝึกอบรมที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนกระทำความผิดซึ่งมีปัญหา พฤติกรรมต้องให้ความสนใจมากกว่าเด็กนักเรียนทั่วไป โดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้มีนโยบายพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านจิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น และให้เป็นครูที่ปรึกษาเพื่อเรียนรู้เทคนิคการให้การปรึกษาสำหรับเด็ก แต่ก็ยังมีข้อจำกัดในการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมชัดเจนกับกลุ่มบุคลากรด้านการศึกษานี้ อีกทั้งมีนโยบายในการขอความร่วมมือจากหน่วยงาน การศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษา เพื่อส่งบุคลากรทางการศึกษาเข้ามาสอนเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมฯ แต่ละแห่งซึ่งสามารถช่วยแก้ไขปัญหาลูกหลานให้กลับตนเป็นคนดีของสังคมหลังได้รับการปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคมได้

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ

การวิจัยเรื่องการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ นั้น ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้ นโยบายสามารถเปลี่ยนไปสู่การปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จในทรรศนะของผู้บริหารระดับสูงของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผู้บริหารของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านนโยบาย จากบทความ เรื่อง “The Policy Implementation Process: A conceptual Framework” ของ Van Meter and Van Horn (1975) ที่ได้เขียนร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติและได้เสนอตัวแบบ

ที่เรียกว่า A Model of the Policy Implementation Process เชื่อว่าผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับปัจจัยซึ่งประกอบไปด้วย 6 ปัจจัยหลัก คือ (1) วัตถุประสงค์ของนโยบาย (2) ลักษณะของหน่วยงาน (3) การติดต่อสื่อสารระหว่างองค์การและกิจกรรมการนำนโยบายไปปฏิบัติ (4) ทรัพยากร (5) ความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติงาน และ (6) สภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน พบว่าทัศนคติของผู้บริหารระดับสูงของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผู้บริหารศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เห็นว่า นโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนั้นมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายที่มีความชัดเจน สามารถนำมากำหนดวางแผนมาตรการปฏิบัติงานได้ ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติได้มีการกำหนดภารกิจและมอบหมายงานให้หน่วยงานในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่รับผิดชอบ คือ กลุ่มพัฒนาระบบงานพหุคณิศร ส่วนพัฒนาระบบงานสำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน โดยมีหน้าที่ในการกำหนดแผนงานโครงการ เพื่อรองรับการปฏิบัติตามนโยบายการศึกษา และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน ตลอดจนสามารถกำหนดเกณฑ์ในการประเมินความสำเร็จ หรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนั้น คือ การจัดการศึกษาเพื่อช่วยในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนผู้เคยกระทำความผิด และศาลมีคำพิพากษาให้เข้ารับการฝึกและอบรมให้กลับตนเป็นคนดีของสังคมเมื่อครบกำหนดปล่อยตัวคืนสู่สังคม พร้อมทั้งช่วยกล่อมเกลாதศนคติและพฤติกรรมไม่ให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นหวนกลับมากระทำความผิดอีกครั้งหลังจากปล่อยตัว เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มักเป็นเด็กและเยาวชนที่มีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำในการศึกษา ซึ่งเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มักจะเป็นเด็กและเยาวชนที่กำลังศึกษาในสถาบันการศึกษาแต่อาจจะเกิดก้าวพลาดในการกระทำความผิดมาจึงทำให้ต้องเข้ามารับการฝึกและอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงภูมิหลังเด็กบางคนอาจจะมาจากครอบครัวที่ค่อนข้างที่จะดี

แต่ช่วงที่พลาดในการกระทำความคิดอาจจะเป็นช่วงที่หลงผิด ตามเพื่อน ตามสภาพช่วยๆ เพราะฉะนั้นการส่งเสริมให้เด็กได้รับการศึกษาอย่างเป็นเสมอภาคและเป็นธรรมเป็นทั้งนโยบายในส่วนของภาครัฐบาลที่สนับสนุนให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานฟรี 15 ปี และกรม-พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็ก และเยาวชนได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่และตรงตามความสนใจของตนเองด้วย

ปัจจุบันการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนั้นได้นำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กด้อยโอกาสนั้นมาปฏิบัติ เพื่อให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ไม่เสียโอกาสทางการศึกษา และได้รับการศึกษามาอย่างพอเพียงตามความ-ถนัดและความสนใจ ทำให้เด็กและเยาวชนได้หวนกลับสู่สังคมอย่างเข้มแข็ง มีแนวทางการดำเนินชีวิตอย่างมีแบบแผนที่ดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีหน่วยงานทางการศึกษาที่ให้การดูแลและเป็นเครือข่ายพันธมิตรที่ให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และมีกระบวนการควบคุม และการวัดผล ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีการสอบวัดความรู้ทางด้านวิชาการและวิชาชีพเพื่อเลื่อน ลำดับชั้น และการวัดผลอย่างต่อเนื่องจนครบกำหนดปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคม

ดังนั้นเมื่อนำกรอบแนวคิดที่ได้จากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี ตัวแบบ และกรณีศึกษาในบทที่ 2 มาทำการวิเคราะห์ปัจจัยด้านนโยบาย ซึ่งประกอบไปด้วย (1) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (2) การวางแผน มาตรฐานการปฏิบัติงาน (3) การกำหนดภารกิจ หน่วยงานและการมอบหมายงาน และ (4) การควบคุม และการวัดผล ประเมินผล นั้นพบว่า

1.1 มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย พบว่า นโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมนั้นเป็นนโยบายที่มีมาตรฐานในการกำหนด วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่มีความชัดเจน โดยการนำนโยบายจัดการศึกษาของเด็กด้อยโอกาสมาใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน โดยมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย นั้นมีความประสงค์ที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนผู้ซึ่งศาลมีคำพิพากษาให้เข้ารับการฝึกและอบรมนั้นกลับตนเป็นคนดี และไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำหลังจาก

ได้รับการปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคม เมื่อพิจารณาลักษณะเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ที่ศาลมีคำพิพากษาให้เข้ารับการฝึกและอบรมนั้นจะเป็นเด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียนที่ต้องได้รับการบริการให้การศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่เมื่อเด็กและเยาวชนเหล่านี้ถูกดำเนินคดีและศาลสั่งให้เข้ารับการฝึกและอบรมทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องทางการศึกษา ซึ่งภูมิหลังของเด็กและเยาวชนเหล่านี้ส่วนใหญ่มักจะเป็นเด็กและเยาวชนที่ไม่ค่อยสนใจในการเรียนและมีความประพฤติค่อนข้างไปในทางลบ แต่ถ้าเด็กและเยาวชนเหล่านี้ไม่รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนขาดการฝึกและอบรมจริยธรรมคุณธรรมซึ่งจะทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นหลุดจากระบบการศึกษาและอาจจะส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนเหล่านั้นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมกลับตนเป็นคนดีของสังคมได้ หรืออาจจะหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกหลังจากการได้รับการปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคม

1.2 การวางแผนมาตรฐานการปฏิบัติงาน พบว่า กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้นำนโยบายจัดการศึกษาของเด็กค้อยโอกาสมาใช้ในการวางแผนมาตรฐานการปฏิบัติงาน โดยกำหนดให้ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนดำเนินการจัดการศึกษาทั้งรูปแบบของการศึกษาสายสามัญ โดยใช้หลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาสายอาชีพ โดยใช้หลักสูตรของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เมื่อพิจารณาถึงการวางแผน มาตรฐานการปฏิบัติงานนั้นมีความชัดเจนในรายละเอียด และเนื้อหาสามารถนำมาดำเนินการได้อย่างมีกรอบแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนยังสามารถตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาลที่ขยายโอกาสให้ทางการศึกษาโดยให้เรียนฟรี 15 ปี ทำให้ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษาของเด็กและเยาวชนได้และเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษาให้เข้ารับการฝึกและอบรมกลับตนเป็นคนดีของสังคมได้ และไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีกหลังจากได้รับการปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคม

1.3 การกำหนดภารกิจ หน่วยงาน และการมอบหมายงาน พบว่า การกำหนดภารกิจและมอบหมายงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความชัดเจนสามารถแปลงนโยบายไปสู่ขั้นตอนการปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมตามกระบวนการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ

เยาวชนไปปฏิบัติ ได้แก่ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้กำหนดภารกิจและหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน คือ กลุ่มพัฒนาระบบงานพุดินิสัย ส่วนพัฒนาระบบงาน สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน โดยมีหน้าที่ในการกำหนดแผนงาน โครงการ เพื่อรองรับการปฏิบัติตามนโยบายการศึกษาโดยกลุ่มพัฒนาระบบงานพุดินิสัย ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กำหนดแนวทาง การจัดการศึกษาสายสามัญ โดยจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและจัดประชุมชี้แจงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนให้กับผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนต่าง ๆ ประกอบกับกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนร่วมกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการสนับสนุนการจัดการฝึกวิชาชีพ โดยกำหนดให้หน่วยงานในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเสนอหลักสูตรขออนุมัติจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และแจ้งให้กับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนั้น ๆ เข้ามาร่วมเป็นวิทยากรและประเมินผล โดยเด็กและเยาวชนที่ผ่านเกณฑ์ตามข้อกำหนด จะได้เข้าทดสอบฝีมือแรงงานทุกคน

1.4 การควบคุม การวัดผล และประเมินผล พบว่า นโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนั้น ได้ปฏิบัติตามรูปแบบของการควบคุม การวัดผล และประเมินผลตามหลักสูตรของกรมส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผลการศึกษาของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเพื่อวัดความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ จริยธรรมคุณธรรม และการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อใช้ในการปรับระดับขั้นของการฝึกและอบรมต่อไป โดยการดำเนินการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมมีการวัดผลของเด็กและเยาวชนดังกล่าว ทั้งก่อนการดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังจากการดำเนินการซึ่งปัจจุบัน มีการจัดกลุ่มและแยกประเภทของเด็กและเยาวชนดังกล่าว โดยการจำแนกกลุ่มของเด็กและเยาวชนที่รู้หนังสือและไม่รู้หนังสือประกอบกับการสอบเลื่อนระดับขั้นของการเรียนของเด็กและเยาวชนดังกล่าว

เมื่อผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดในบทที่ 2 มาทำการวิเคราะห์จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งจะกล่าวโดยสรุปได้ว่า กรอบแนวคิด ปัจจัยด้านนโยบาย ซึ่งประกอบไปด้วย (1) มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย (2) การวางแผน มาตรฐานการปฏิบัติงาน (3) การกำหนดภารกิจ หน่วยงานและการมอบหมายงาน และ (4) การควบคุม และการวัดผล ประเมินผล นั้นมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมไปปฏิบัติซึ่งจะนำไปทำการวิจัยเชิงปริมาณอีกในขั้นตอนต่อไปของกระบวนการวิจัย เรื่องการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ

2. ปัจจัยด้าน องค์การ และสมรรถนะองค์การ โดยผลของการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้นจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้จะต้องมีการเพิ่มความสามารถขององค์การจากการศึกษาตัวแบบทางด้านการจัดการ (management model) ของ วรเวช จันทรศร (2548, หน้า 141) โดยจะต้องเพิ่มสมรรถนะของตัวแปรดังต่อไปนี้ คือ โครงสร้าง บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ จะต้องมีการกำหนดภาระหน้าที่ให้ชัดเจนและมีความเหมาะสมกับการดำเนินการ ซึ่งมีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งทฤษฎีของผู้บริหารระดับสูงของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผู้บริหารศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเห็นว่า ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนได้มีการกำหนดโครงสร้างและจำแนกลักษณะหน้าที่ภายในองค์กรไว้อย่างชัดเจน ซึ่งศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีการจัดโครงสร้างองค์กรเพื่อสนองต่อการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ โดยศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนได้มีการกำหนดประเภทของบุคลากรให้มีความหลากหลายเพื่อรองรับภารกิจที่รับผิดชอบ โดยประกอบด้วย บุคลากรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการด้านคดี คือ พนักงานคุมประพฤติ กลุ่มบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการดูแล บำบัด ฟื้นฟู ได้แก่ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาล และนักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ ด้านพ่อบ้าน กลุ่มบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษา คือ นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ ด้านวิชาสามัญ ด้านวิชาชีพ กลุ่มบุคลากรที่รับผิดชอบด้านการรักษาความปลอดภัย คือ พนักงานพินิจ โดยบุคลากรวิชาชีพต่าง ๆ ดังกล่าวถูกกำหนดไว้ในโครงสร้างหน่วยงานของ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ

เพื่อปฏิบัติงานโดยตรงกับเด็กและเยาวชน ส่วนในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จะมีสำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบการดำเนินการแปลงนโยบายในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในด้านต่าง ๆ โดยด้านการจัดการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เป็นการศึกษาในระบบเป็นการจัดหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่กำหนดสาระการเรียนรู้เฉพาะให้มีความสอดคล้องกับผู้ค้อยโอกาสบางประเภท ลักษณะการจัดมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ผสมผสานเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เมื่อพิจารณาจากปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ จะพบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนั้นมีการกำหนดโครงสร้างองค์การ มีการจำแนกลักษณะและหน้าที่ภายในองค์กรที่ชัดเจน มีสมรรถนะและความสามารถที่จะปฏิบัติงานตามนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนได้ (การสัมภาษณ์-ส่วนบุคคล, 29, 30 มีนาคม 2554)

ดังนั้นเมื่อนำกรอบแนวคิดที่ได้จากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี ตัวแบบ และกรณีศึกษาในบทที่ 2 มาทำการวิเคราะห์ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ประกอบด้วย (1) ความชัดเจนของโครงสร้างองค์การ (2) การจำแนกลักษณะและหน้าที่หน้าที่ภายในองค์กร และ (3) สมรรถนะองค์การ นั้นจะพบว่า

2.1 ความชัดเจนของโครงสร้างองค์การ พบว่า การจัดโครงสร้างขององค์กรของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนั้น มีโครงสร้างของหน่วยงานที่สามารถรองรับภารกิจได้ครอบคลุม คือ ประกอบไปด้วยหน่วยงานระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติการ และด้านการส่งเสริมเครือข่าย ดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงมีความชัดเจนของโครงสร้างองค์การที่เป็นปัจจัยเอื้อต่อการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

2.2 การจำแนกลักษณะและหน้าที่หน้าที่ภายในองค์กร พบว่า ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการให้การฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งให้รับตัวไว้ฝึกอบรมภายใต้การควบคุมอภิปาลดูแลซึ่งอยู่ในเขตอำนาจตามคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กค้อย-

โอกาส เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2547 ซึ่งศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีการจำแนกหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ออกเป็น 5 ประเภท ประกอบด้วย (1) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป (2) กลุ่มงานประสานกิจการชุมชน (3) กลุ่มงานพัฒนาพฤตินิสัย (4) กลุ่มงานบำบัดแก้ไขฟื้นฟู และ (5) ลูกจ้างประจำ ซึ่งมีการจำแนกลักษณะและหน้าที่อย่างชัดเจนในการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ไปปฏิบัติ โดยนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส โดยกำหนดให้มีการจัดการศึกษาและยกระดับพัฒนาวิชาสามัญ วิชาชีพ เสริมสร้างจริยธรรม ศีลธรรม วัฒนธรรมของชาติและท้องถิ่น รักษาพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพอนามัย บำบัดแก้ไข ฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดและที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้การสงเคราะห์และติดตาม ตลอดจนดำเนินการด้านกิจกรรมชุมชน และประสานความร่วมมือ หรือ สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานเพื่อการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชน โดยใช้กระบวนการศึกษา วิเคราะห์ การจำแนก และวางแผนการบำบัดให้เหมาะสมกับสภาพความจำเป็นและความสามารถของเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคล เพื่อเตรียมการกลับคืนสู่สังคม

2.3 สมรรถนะองค์กร พบว่า เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในปัจจุบันมี โครงสร้างองค์กรที่มีความชัดเจน มีการจำแนก ลักษณะและหน้าที่ภายในองค์กรทำให้สามารถแบ่งงานกันดำเนินการได้ ซึ่งส่งผลต่อสมรรถนะและความสามารถในการปฏิบัติงานตามนโยบาย ทำให้นโยบายนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้ แต่จากการสัมภาษณ์ส่วนบุคคล ประกอบกับ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน พบว่า โครงสร้างองค์กรมีความชัดเจนทำให้กำหนดภาระหน้าที่ในการทำงานได้อย่างชัดเจนแต่ขาดบุคลากรในการดำเนินงานซึ่งปัจจุบันศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนั้นขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและบุคลากรในบางกลุ่มงานตามโครงสร้างขององค์กรนั้นบางหน่วยขาดข้าราชการ และลูกจ้างบางตำแหน่งงาน ซึ่งส่งผลต่อสมรรถนะองค์กร ไม่สามารถปฏิบัติงานตามนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน นโยบายนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายได้

เมื่อผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดในบทที่ 2 มาทำการวิเคราะห์จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งจะกล่าวโดยสรุปได้ว่า กรอบแนวคิด ปัจจัยด้าน โครงสร้างองค์การ ประกอบด้วย (1) ความชัดเจนของ โครงสร้างองค์การ (2) การจำแนกลักษณะและหน้าที่หน้าที่ภายในองค์การ และ (3) สมรรถนะองค์การ นั้นมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมไปปฏิบัติซึ่งจะนำไปทำการวิจัยเชิงปริมาณอีกในขั้นตอนต่อไปของกระบวนการวิจัย เรื่องการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ

3. ปัจจัยด้านบุคลากร การนำนโยบายไปปฏิบัติปัจจัยด้านบุคลากรมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากการศึกษาตัวแบบทางด้านการจัดการ (management model) พบว่า ตัวแบบนี้ให้ความสำคัญกับองค์การและสมรรถนะองค์การ โดยผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้จะต้องมีการเพิ่มความสามารถขององค์การ โดยจะต้องเพิ่มสมรรถนะของตัวแปร ดังต่อไปนี้คือ โครงสร้าง บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ จะต้องมีการกำหนดภาระหน้าที่ให้ชัดเจนและมีความเหมาะสมกับการดำเนินการ (วรเดช จันทรศร, 2548, หน้า 141) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของผู้บริหารระดับสูงของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผู้บริหารศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเห็นว่า ปัจจัยด้านบุคลากรนั้นมีความสำคัญต่อการนำนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ กล่าวคือ ผู้อำนวยการและผู้บริหารศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ และความสามารถ จึงทำให้นโยบายประสบความสำเร็จ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนยังกล่าวต่อไปอีกว่า การนำนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนไปปฏิบัตินั้นจะต้องอาศัยบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่เปรียบเสมือนกลไกที่ขับเคลื่อนนโยบายซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ได้แก่ ครูผู้สอนจะต้องมีทักษะความชำนาญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถตอบสนองความต้องการของเด็กและเยาวชนและด้วยสภาพปัญหาที่ทับซ้อนในตัวเด็กและเยาวชนแต่ละราย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการทำผิดกฎหมาย ปัญหาครอบครัว ยาเสพติด สติปัญญา ภาวะสุขภาพ ร่างกาย และจิตใจ เป็นต้น

ซึ่งปัจจุบันศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนั้นขาดแคลนบุคลากรเฉพาะด้านที่มีความรู้ความสามารถ เข้ามาดำเนินการในการจัดการเรียนการสอนซึ่งบุคลากรที่ดำเนินงานตามนโยบายนั้นต้องมีฐานคิดและทัศนคติ ความเข้าใจในการดำเนินการที่สอดคล้องเพื่อกำหนดกรอบแนวทางการทำงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในปัจจุบันพยายามสรรหาบุคลากรหลากหลายในสาขาอาชีพต่าง ๆ เช่น นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ นักวิชาการ พนักงานคุมประพฤติ พยาบาล และพนักงานพินิจ เป็นต้น มาช่วยในการปฏิบัติงานตามนโยบาย เพื่อให้การนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนนั้นประสบผลสำเร็จ และสามารถทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกลับตนเป็นคนดีและไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำเมื่อได้รับการปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคมได้ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารระดับสูงของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผู้บริหารศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนยังคงกล่าวถึงเรื่องปัญหาและอุปสรรคของการจัดสรรบุคลากรในการนำนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมไปปฏิบัติ ยังมีจำนวนบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กและเยาวชน ถึงแม้ว่าศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจะมีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้กับผู้ปฏิบัติงานที่มีความชัดเจน และอาจจะมีการมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรปฏิบัติงานตามนโยบายไม่เหมาะสมตามความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติงานตามนโยบายก็ยังไม่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น บุคลากรสายงานครูวิชาชีพยังต้องเป็นครูเวร หรือต้องไปทำงานด้านอื่น เช่น งานซ่อมบำรุงภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เช่น ซ่อมท่อน้ำ ซ่อมเครื่องปรับอากาศ ฯลฯ เป็นต้น จึงทำให้ต้องปิดหน่วยเรียน เด็กและเยาวชนจึงไม่ได้เรียนหรือฝึกอย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนได้พยายามให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น โดยพยายามใช้วิธีการจัดกิจกรรมก่อนนำเข้าสู่บทเรียนและให้เด็กและเยาวชนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมในภายหลังบทเรียน ซึ่งบุคลากรด้านจิตวิทยาและสังคมสงเคราะห์ จะใช้เทคนิควิธีการดังกล่าวได้ แต่ในส่วนบุคลากรที่เป็นครูผู้สอน ยังขาดทักษะ และเทคนิคในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน จึงมักใช้วิธีการสอนทางเดียวจึงทำให้เด็กและเยาวชนบางรายขาดความสนใจ

และเข้าเรียนไม่สม่ำเสมอ ซึ่งปัจจุบันศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพยายามส่งครู เข้ารับการฝึกและอบรม เพื่อความเข้าใจในการดำเนินการและสามารถพัฒนาคุณภาพ การสอนได้ ประกอบกับปัญหาเรื่องการขอโอนย้ายตำแหน่งของบุคลากรเพื่อเปลี่ยนสาย การทำงานไปยังหน่วยงานอื่น ๆ หรือ การลาออกของนักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพใน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จึงทำให้ให้ขาดแคลนบุคลากรในการฝึกและอบรมทั้ง วิชาสามัญและวิชาชีพ ซึ่งเหลือแต่บุคลากรบางตำแหน่ง ได้แก่ พ่อบ้าน ไม่มีวุฒิ การศึกษาด้านวิชาชีพ จึงไม่สามารถจัดการเรียนการสอน การฝึกวิชาชีพให้กับเด็กและ เยาวชนในบางศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จึงทำให้การดำเนินการ ไม่บรรลุผลตาม เป้าหมายที่ตั้งไว้ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29, 30 มีนาคม 2554)

ดังนั้นเมื่อนำกรอบแนวคิดที่ได้จากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี ตัวแบบ และ กรณีสึกษาในบทที่ 2 มาทำการวิเคราะห์ปัจจัยด้านบุคลากร ประกอบไปด้วย

(1) ภาวะผู้นำและความสามารถในการต่อรอง (2) ทักษะของผู้ปฏิบัติ และ (3) ความ เข้าใจในในทางปฏิบัติของผู้ปฏิบัติงานตามนโยบาย พบว่า

3.1 ภาวะผู้นำและความสามารถในการต่อรอง หมายถึง ผู้บริหารศูนย์ฝึกและ อบรมเด็กและเยาวชน และผู้บริหารของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายจัด การศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ นั้น มีอำนาจในการนำเสนอปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการเพื่อปรับปรุงการกำหนด นโยบายและมีความสามารถในการต่อรองทรัพยากรเพื่อนำมาช่วยในการปฏิบัติงานตาม นโยบาย ซึ่งจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้บริหาร กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่า ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ เยาวชนในแต่ละศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปฏิบัติงาน และเข้าใจในบริบทของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเป็นอย่างดี เนื่องจากก่อนที่จะ เข้ามาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการศูนย์ฝึก และอบรมเด็กและเยาวชนมักจะผ่านประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในศูนย์ฝึกและ อบรมเด็กและเยาวชนมาตั้งแต่เริ่มเข้ารับราชการ และมีการ โยกย้ายไปปฏิบัติงานตาม ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในภูมิภาคต่าง ๆ จึงทำให้ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและ อบรมเด็กและเยาวชนในแต่ละศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีความเข้าใจใน

ลักษณะหน้าที่ของแต่ละกลุ่มงาน ตลอดจน สภาพความเป็นอยู่ภายในศูนย์ฝึกและอบรม เป็นอย่างดี จึงทำให้ผู้บริหารศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำและ ความสามารถในการต่อรองเนื่องจากผ่านประสบการณ์ทำงานด้านต่าง ๆ ภายในศูนย์ฝึก และอบรมเด็กและเยาวชนมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ประกอบกับการได้รับประสบการณ์จาก การฝึกและอบรม การประชุมสัมมนา จากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

3.2 ทักษะของผู้ปฏิบัติ หมายถึง แนวคิด ความรู้สึกและทัศนคติในการ- ปฏิบัติงานตามนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ เยาวชนของผู้ที่รับมอบหมายหน้าที่ให้ดำเนินการตามนโยบาย จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนประกอบการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม พบว่า บุคลากรผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมักจะเป็นผู้ที่ มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน เพราะบุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านจัดการศึกษาแก่เด็กและ เยาวชน มักจะเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในภูมิหลังของเด็กและเยาวชนเหล่านี้ ประกอบกับ เข้าใจสภาพพื้นฐาน และบริบทของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเป็นอย่างดีแต่ บุคลากรของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนยังมีอัตราส่วนที่ไม่เพียงพอต่อการ- ดำเนินการ ตามนโยบายเนื่องจากปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ที่มีความรู้เฉพาะด้าน ตรงตามตำแหน่งงานในการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนดังกล่าว

3.3 ความเข้าใจในทางปฏิบัติของผู้ปฏิบัติงานตามนโยบาย หมายถึง ความ- เข้าใจในรายละเอียด ขั้นตอน และการเตรียมความพร้อม ก่อนการปฏิบัติงานตามนโยบาย จัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน ไปปฏิบัติ พบว่า ผลสืบเนื่องจากปัญหาการขาดบุคลากร ของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจึงทำให้นักวิชาการฝึกและอบรมที่ได้รับการบรรจุ จะมีวุฒิการศึกษาตรงตามตำแหน่งที่ว่าง ไม่ได้รับการฝึกภาคปฏิบัติก่อนที่จะไป ปฏิบัติงานจริง ขาดการสอนงานซึ่งเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากนักวิชาการ ฝึกและอบรมเป็นตำแหน่งงานที่จะต้องให้บริการต่อกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาเฉพาะ สมควรได้รับการสอนจากผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ เมื่อ ไปปฏิบัติงาน ด้วยตนเอง จึงต้องเรียนรู้เองประกอบกับขาดการฝึกและอบรมเฉพาะด้าน ดังนั้นเมื่อ ปฏิบัติงานได้ระยะหนึ่ง บุคลากรอาจจะขาดกำลังใจหรือประสงค์ย้ายไปปฏิบัติงานใน ภูมิลำเนาเดิม จึงทำให้มีการ โอนเปลี่ยนสายงาน ไปหน่วยงานอื่นหรือไปสถานพินิจและ

คุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนอื่น ๆ ซึ่งอาจจะไม่มี ตำแหน่งงานตรงตามวิชาชีพที่จบ จึงทำให้ขาดครูที่สอนในหน่วยงานเดิมและใน หน่วยงานใหม่ก็ต้องไปสอนวิชาอื่นที่ไม่ถนัด หรือเปลี่ยนไปทำงานในหน่วยอื่นเลยจึง ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการเรียนการสอน

เมื่อผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดในบทที่ 2 มาทำการวิเคราะห์จากผลการวิจัยเชิง-คุณภาพซึ่งจะกล่าวโดยสรุปได้ว่า กรอบแนวคิด ปัจจัยด้านบุคลากร ประกอบไปด้วย (1) ภาวะผู้นำและความสามารถในการต่อรอง (2) ทักษะของผู้ปฏิบัติ และ (3) ความ-เข้าใจในในทางปฏิบัติของผู้ปฏิบัติงานตามนโยบาย มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อ การนำนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมไปปฏิบัติซึ่งจะ นำไปทำการวิจัยเชิงปริมาณอีกในขั้นตอนต่อไปของกระบวนการวิจัย เรื่องการนำ นโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไป ปฏิบัติ

4. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมส่งผลต่อการนำนโยบายไป ปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ จากการศึกษาตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การ (organization development model) ของ วรเชช จันทรศร (2548, หน้า 143) ตัวแบบนี้มุ่งเน้นสนองความต้องการทางจิตวิทยาของสังคมมนุษย์ โดยเชื่อว่าผลของการ-นำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับตัวแปรด้านการจูงใจ ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมการทำงาน เป็นทีม ตลอดจนการสร้าง ความผูกพัน และการยอมรับ โดยตัวแบบทางด้านการพัฒนา องค์การนี้จะต้องคำนึงถึงจิตวิทยาในการดำเนินการซึ่งเกี่ยวข้องกับตัวบุคลากรและ มูลเหตุแรงจูงใจในการทำงานเพื่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ ซึ่งได้แก่ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ แรงจูงใจ การมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม ความผูกพัน และการยอมรับ ซึ่งมีผลต่อการดำเนินการตามนโยบาย เพราะบุคคลกรมีความสำคัญและเป็นกลไกในการดำเนินงานของการนำนโยบายไป ปฏิบัติ ซึ่งธรรมชาติของผู้บริหารระดับสูงของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และ ผู้บริหารศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเห็นว่า การจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน ที่ผ่านเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรม เป็นลักษณะการดำเนินการเพื่อให้เด็กและเยาวชน กลุ่มนี้ไม่เสียโอกาสทางการศึกษา และได้รับการศึกษามาอย่างพอเพียงตามความถนัด

และความสนใจ ทำให้เด็กและเยาวชนได้หวนกลับสู่สังคมอย่างเข้มแข็ง มีแนวทางการดำเนินชีวิตอย่างมีแบบแผนที่ดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ อบรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีหน่วยงานทางการศึกษาที่ให้การดูแลและเป็นเครือข่ายพันธมิตรที่ให้ความร่วมมือกันเป็นอย่างดี ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดย 2 หน่วยงานมีการร่วมมือกันกำหนดเป้าหมายของการดำเนินการ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความตกลงร่วมมือของ 2 หน่วยงาน คือ อบรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในการจัดการศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับผู้ไม่รู้หนังสือ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย และการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในวิถีชีวิตประจำวันของบุคคลซึ่งสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามความสนใจ ความต้องการ โอกาส ความพร้อม และศักยภาพในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลรูปแบบของการจัดการเรียนการสอน เป็นการศึกษาต่อเนื่องและการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

แต่อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ได้มีการจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการซึ่งจำเป็นแก่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด โดยกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านต่าง ๆ ได้แก่ สติปัญญา การรู้จักเข้าใจ การพัฒนาสุขภาพทางกาย/จิตใจ การส่งเสริมทักษะทางสังคม สำหรับเด็กและเยาวชนในตารางกิจกรรมประจำวัน ซึ่งประกอบด้วย การเข้าหน่วยเรียน (สามัญ/วิชาชีพ) กิจกรรมบำบัด กิจกรรมทักษะชีวิต พลศึกษา จริยธรรม กิจกรรมชมรม ฯลฯ และมีกิจกรรมในโอกาสสำคัญ เช่น การเวียนเทียนในวันสำคัญทางพุทธศาสนาจัดงานประเพณีลอยกระทง งานวันเด็ก การออกไปร่วมกิจกรรมภายนอกในวันเด็ก วันเยาวชน ฯลฯ เป็นต้น การเชิญวิทยากรภายนอกมาฝึกสอนตามหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนต่าง ๆ พยายามจัดกระบวนการเรียนการสอนที่กระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้มุ่งสู่กระบวนการฟื้นฟูศักยภาพให้มีความสามารถและสร้างแรงจูงใจด้านบวก เพื่อพัฒนาตนเอง เพื่อให้เด็กด้อยโอกาสคืนสู่สภาพปกติได้ รวมทั้งให้การศึกษากับครอบครัวและสังคมเพื่อ ให้มีความเข้าใจและเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งปัจจุบันพบปัญหา คือ

การไม่ได้รับความร่วมมือจากครอบครัวของเด็กและเยาวชนในการเข้าร่วมกิจกรรม เพราะบางคนครอบครัวก็ไม่มาเยี่ยมเด็กและเยาวชนเลย ซึ่งปัจจุบันศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทุกแห่งมักจะจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียน เพื่อเป็นสถานที่เรียนรู้สำหรับเด็กและเยาวชนที่ปล่อยตัวไป แต่เนื่องจากเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ที่ปล่อยตัวออกไปจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแล้วพร้อมทั้งครอบครัว มักไม่ต้องการกลับมาติดต่อข้องเกี่ยวกับหน่วยงานในกระบวนการ ยุติธรรม และโดยลักษณะของหน่วยงานเป็นหน่วยงานปิดที่ไม่สะดวกสำหรับบุคคลภายนอกจะเข้ามาใช้บริการ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29, 30 มีนาคม 2554)

ดังนั้นเมื่อนำกรอบแนวคิดที่ได้จากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี ตัวแบบ และกรณีศึกษาในบทที่ 2 มาทำการวิเคราะห์ปัจจัยด้านปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ประกอบไปด้วย (1) ความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติ (2) การทำงานเป็นทีมและความสอดคล้องและในการปฏิบัติ (3) แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และ (4) ระดับการยอมรับนโยบายเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ประจำ พบว่า

4.1 ความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติ หมายถึง ความร่วมมือของบุคลากรภายในหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบและเกี่ยวข้องต่อการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ไปปฏิบัติ จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและสัมภาษณ์ส่วนบุคคลข้าราชการ และลูกจ้างผู้ปฏิบัติงานในศูนย์ฝึกและอบรม พบว่า ข้าราชการ และลูกจ้างผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ที่มีความรักและความสมัครใจในการปฏิบัติงานด้านนี้ เพราะถ้าเปรียบเทียบกับเรื่องรายได้และค่าตอบแทนระหว่างศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนกับภาคเอกชนจะพบว่า รายได้และค่าตอบแทนที่ได้จากภาคเอกชนมีระดับที่สูงกว่ารายได้ที่ได้รับจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน แต่ด้วยความสมัครใจและรักในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนจึงทำให้ข้าราชการ และลูกจ้างในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่อยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน และมีความร่วมมือ ร่วมใจในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ถึงแม้ว่างานบางอย่างจะไม่ตรงกับสายงานและความรับผิดชอบก็ตาม เนื่องจากความไม่พร้อมในด้านบุคลากรจึงทำให้บุคลากรส่วนใหญ่จะต้องร่วมมือร่วมใจกันทำงานเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย

4.2 การทำงานเป็นทีมและความสอดคล้องและในการปฏิบัติ เนื่องจากความไม่พร้อมในด้านบุคลากรของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจึงทำให้ข้าราชการ และลูกจ้างผู้ปฏิบัติงานในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องมีลักษณะการทำงาน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความสอดคล้องกับบุคลากรในกลุ่มงานเท่าที่มีอยู่จึงทำให้เกิดการสร้างทีมงานด้วยความจำเป็นซึ่งลักษณะการทำงานอาจจะไม่สอดคล้องกันกับการนำนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในบางส่วน เนื่องจากบุคลากรขาดความรู้ และความชำนาญเฉพาะด้านในการปฏิบัติงานด้านจัดการศึกษาโดยตรง จึงทำให้การปฏิบัติงานเป็นเพียงการปฏิบัติงานตามสถานะที่เป็นอยู่ อาจจะบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายในบางส่วนเท่านั้น

4.3 แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การจัดการศึกษาในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสิ่งที่สำคัญ ได้แก่ ครูผู้สอนที่มีทักษะความชำนาญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีงบประมาณสนับสนุน มีระบบการบริหารจัดการที่กำหนดบทบาทหน้าที่และโครงสร้างที่ชัดเจน ซึ่งกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนพยายามให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ โดยตลอด แต่เนื่องจากความไม่สอดคล้องระหว่างงบประมาณกับบุคลากรจึงทำให้อัตรากำลังตอบแทนในการทำงานในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไม่จูงใจให้กับบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านเข้ามาร่วมทำงาน

4.4 ขอมรับนโยบายเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ประจำ การจัดสรรบุคลากรเพื่อการดำเนินการอย่างเพียงพอ การมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้กับผู้ปฏิบัติงานมีความชัดเจน การมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรปฏิบัติงานตามนโยบายมีความเหมาะสมและมีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถของบุคลากรในการปฏิบัติงานตามนโยบายมีความเหมาะสมมีความสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากการปฏิบัติงานของข้าราชการ และลูกจ้างของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จะพบว่า ข้าราชการ และลูกจ้างของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน มีจำนวนบุคลากรยังไม่เหมาะสมกับจำนวนเด็กและเยาวชนซึ่งทำให้งานในการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในแต่ละแผนกต้องมีภาระงานและความรับผิดชอบในหลายหน้าที่ อาจจะทำงานไม่ตรงกับหน่วยความรับผิดชอบโดยตรง หรือหน่วยที่มีความถนัดในสาขาที่จบมา เป็นสาเหตุของการเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานตามนโยบายจัดการศึกษาให้แก่

เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจึงทำให้ระดับยอมรับนโยบายเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ประจำ อยู่ในภาวะจำยอมเพื่อให้การปฏิบัติงานตามนโยบายนั้นบรรลุเป้าหมายตามนโยบาย

เมื่อผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดในบทที่ 2 มาทำการวิเคราะห์จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่ง กล่าวโดยสรุปได้ว่า กรอบแนวคิด ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบไปด้วย (1) ความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติ (2) การทำงานเป็นทีมและความสอดคล้องและในการปฏิบัติ (3) แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และ (4) ระดับการยอมรับนโยบายเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ประจำ มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมไปปฏิบัติซึ่งจะนำไปทำการวิจัยเชิงปริมาณอีกในขั้นตอนต่อไปของกระบวนการวิจัย เรื่องการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ

5. ปัจจัยด้านทรัพยากร การศึกษาตัวแบบทางการจัดการ (management model) ของ วรเดช จันทรร (2548, หน้า 145) พบว่า ตัวแบบนี้ให้ความสำคัญกับองค์การและสมรรถนะขององค์การ โดยผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้จะต้องมีการเพิ่มความสามารถขององค์การ โดยจะต้องเพิ่มสมรรถนะขององค์กรและตัวแปรที่มีความสำคัญ ประกอบด้วย โครงสร้าง บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ ในการปฏิบัติงานต้องมีการกำหนดภาระหน้าที่ให้ชัดเจน และมีความเหมาะสมกับการดำเนินการ ซึ่งทรงสนะของผู้บริหารระดับสูงของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผู้บริหารศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเห็นว่า ปัจจัยด้านทรัพยากรมีความสำคัญต่อการนำนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ แต่ปัจจุบันพบว่า ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการตามนโยบายจัดการศึกษาของแต่ละศูนย์ฝึกและอบรมค่อนข้างสูง ประกอบกับเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน มีจำนวนมาก ซึ่งปัจจุบันมียอดรวมเด็กและเยาวชนจำนวนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศจากสถิติเฉลี่ยประจำเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2554 จำนวนทั้งสิ้น 6,965 คน และการจัดการศึกษาในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน มีรูปแบบทั้งการจัดการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ จึงมีความจำเป็นต้องใช้งบประมาณในการจ้าง

บุคลากรที่มีความรู้และเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ตลอดจนการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรมในสาขาอาชีพต่าง ๆ ดังนั้นจะเห็นว่า งบประมาณมีความสำคัญต่อการนำนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบายได้ แต่ในความเป็นจริงของสภาพการปฏิบัติงานตามนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม จะพบว่า อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน มีจำนวนที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กและเยาวชน และมีความไม่ทันสมัย ตัวอย่างเช่น หนังสือที่ใช้เรียนส่วนใหญ่มักจะได้รับการบริจาคซึ่งได้มาเป็นเวลานานแล้ว จึงมีเนื้อหาที่มีความไม่ทันสมัยต่อการเรียนการสอนในปัจจุบัน

นอกจากห้องเรียนและห้องฝึกวิชาชีพยังไม่เพียงพอ เช่น บางครั้งต้องใช้โรงอาหารเป็นห้องเรียนในบางวิชาชีพ หรือบางแห่งมีห้องแต่ไม่เหมาะสมในการฝึกวิชาชีพ บางแห่งขาดอุปกรณ์การฝึกวิชาชีพในขณะที่มีห้องฝึกวิชาชีพครบ ทำให้มีสภาพชำรุดทรุดโทรมเนื่องจากไม่ได้ใช้ สำหรับกรณีเด็กบางกลุ่มที่มีปัญหาพฤติกรรม หรือมีความสนใจระยะสั้น ๆ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนก็ยังคงขาดสื่อการสอนที่เหมาะสมและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ปลอดภัยสำหรับเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติได้ (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 29, 30 มีนาคม 2554)

ดังนั้นเมื่อนำกรอบแนวคิดที่ได้จากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี ตัวแบบ และกรณีศึกษาในบทที่ 2 มาทำการวิเคราะห์ปัจจัยด้านปัจจัยด้านทรัพยากร ซึ่งประกอบไปด้วย (1) งบประมาณ และ (2) สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน พบว่า

5.1 งบประมาณ ในการจัดสรรงบประมาณของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จำนวนเงินที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการตามนโยบาย ไม่มีปัญหาในการเบิกจ่าย แต่ปัญหาที่พบ คือ ความไม่เพียงพอ เนื่องจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีภารกิจในการควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำสั่งให้ฝึกและอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ทั้งเรื่องการกินอยู่ การจัดการศึกษา เสริมสร้างพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม จัดนันทนาการเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต ตลอดจนการส่งเคราะห์ภายหลังการปล่อยตัว ดังนั้น การดำเนินงานโดยทั่วไปของศูนย์ฝึกและ

อบรมเด็กและเยาวชนจึงเป็นรูปแบบของบ้านผสมโรงเรียน เช่น การซ่อมแซมเครื่องมือ อุปกรณ์ และกรณีฉุกเฉินอื่น ๆ ภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เพื่อดำเนินการภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ไม่ให้เกิดปัญหา จึงจำเป็นต้องการใช้งบประมาณจำนวนมาก เมื่อพิจารณา การจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินการตามของแต่ละหน่วยงาน หากหน่วยไหนไม่มีภารกิจโดยตรงด้านการจัดการศึกษา อาจจะไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณในส่วนนี้ เนื่องจากไม่มีกำหนดไว้ในกฎกระทรวง กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้คำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวสำหรับเด็กและเยาวชนแต่ละราย ซึ่งประกอบไปด้วยค่าใช้จ่ายประเภท ค่าอาหาร ค่าเครื่องใช้จำเป็น (ปัจจัยสี่) ประจำวัน ค่าใช้จ่ายในกิจกรรมและการจัดการศึกษา ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการสงเคราะห์ช่วยเหลือ ฯลฯ แต่ได้รับงบประมาณน้อยกว่าที่ประมาณการไว้ จึงจำเป็นต้องลดค่าใช้จ่ายบางเรื่องลง

5.2 สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ในการจัดการศึกษา สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม หรือมีความสนใจระยะสั้น ๆ ยิ่งถ้าขาดสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ไม่เอื้อต่อการจูงใจให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้ อาจจะทำให้เขายังขาดความใส่ใจในการเรียน เมื่อพิจารณาจัดการเรียนการสอนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน พบว่า ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนยังขาดสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน ประกอบกับขาดความทันสมัย จึงทำให้การดำเนินนโยบายจัดการศึกษาในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไม่สามารถประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้

เมื่อผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดในบทที่ 2 มาทำการวิเคราะห์จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งจะกล่าวโดยสรุปได้ว่า กรอบแนวคิด ปัจจัยด้านทรัพยากร ซึ่งประกอบไปด้วย (1) งบประมาณ และ (2) สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมไปปฏิบัติซึ่งจะนำไปทำการวิจัยเชิงปริมาณอีกในขั้นตอนต่อไปของกระบวนการวิจัย เรื่องการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ

6. ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร จากการศึกษาตัวเองของ (Edwards, 1980, p. 148) มีฐานคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยที่มีผลต่อ

ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ การสื่อข้อความ ทรัพยากร ทักษะคติของผู้ปฏิบัติ และโครงสร้างระบบราชการ และในแต่ละปัจจัยมีความสำคัญต่อขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างชัดเจน ซึ่งทรงพระชนมของผู้บริหารระดับสูงของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผู้บริหารศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เห็นว่า ปัจจัยด้านการสื่อสารเป็นเครื่องมือและสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจทั้งภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ได้แก่ เด็กและเยาวชน ข้าราชการ และลูกจ้าง ผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา และสร้างความเข้าใจระหว่างการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก ได้แก่ ส่วนราชการ องค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อการประสานงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้ประสบความสำเร็จ หรือแม้กระทั่งได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับสังคมเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนกระทำผิด เพื่อให้สังคมได้รับรู้เข้าใจ และให้โอกาสเด็กและเยาวชนกระทำความผิดในการดำเนินชีวิตในสังคม และมีการเผยแพร่ข้อมูลพื้นฐานของเด็กและเยาวชนกระทำความผิดโดยผ่านทางระบบสารสนเทศและสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ ทางโทรทัศน์ รายการวิทยุ วารสารสารพินิจ แผ่นพับ เว็บไซต์ ซึ่งปัจจุบันมีเว็บไซต์ของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อแสดงข้อมูลด้านต่าง ๆ ของเด็กและเยาวชน ประกอบกับทุกศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน มีการจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาอาชีพ สำหรับเด็กและเยาวชน ตั้งแต่เข้ามารับการฝึกอบรม จนเมื่อใกล้ปล่อยตัว ได้แก่ การปฐมนิเทศ การจัดนิทรรศการ การศึกษาต่อ การให้หน่วยงานการศึกษา อาชีพ เข้ามาจัดกิจกรรมแนะแนว ให้คำแนะนำการศึกษา และส่วนใหญ่การสื่อสารระหว่างข้าราชการเจ้าหน้าที่กับเด็กและเยาวชน จะเป็นลักษณะที่ไม่เป็นทางการ โดยการสร้างความเป็นกันเองกับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ซึ่งผู้บริหารระดับสูงของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผู้บริหารศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน กล่าวว่า การสร้างความคุ้นเคยกับเด็กและเยาวชนทำให้สามารถเข้าถึงและรับทราบข้อมูลและความต้องการที่แท้จริงของเด็กและเยาวชน โดยเริ่มจากการจัดการที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ข้าราชการ ลูกจ้างและเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การกินข้าวร่วมกัน ทั้งผู้บริหาร ข้าราชการ ลูกจ้างมีการจัดงานเลี้ยงด้วยกัน สังสรรค์ด้วยกัน มีการเล่นกีฬาร่วมกัน

เล่นฟุตบอลด้วยกัน ทั้งตัวเด็กและเยาวชน ผู้บริหาร ข้าราชการ ลูกจ้าง และครูที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อเข้ามาสร้างความสัมพันธ์กับเด็กที่จะเรียนด้วย (การสัมภาษณ์ส่วนบุคคลในวันที่ 29 และ 30 มีนาคม 2554)

ดังนั้นเมื่อนำกรอบแนวคิดที่ได้จากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี ตัวแบบ และกรณีศึกษาในบทที่ 2 มาทำการวิเคราะห์ปัจจัยด้านปัจจัยด้านติดต่อสื่อสาร ประกอบได้ด้วย (1) การติดต่อสื่อสารภายนอกองค์กร นำนโยบายไปปฏิบัติ และ (2) การติดต่อสื่อสารภายในองค์กร นำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า

6.1 การติดต่อสื่อสารภายนอกองค์กร การนำนโยบายไปปฏิบัติ ในการศึกษาเรื่องการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติในครั้งนี้ จะมุ่งเน้นศึกษาเรื่อง ความสามารถและอุปสรรคในการประสานงานของหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติกับหน่วยงานที่รับผิดชอบภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนและสังคมภายนอก พบว่า ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีการดำเนินการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ สามารถปฏิบัติได้ไปตามกฎระเบียบของราชการจึงทำให้เกิดปัญหา ความล่าช้าในการปฏิบัติงาน หรือบางกรณีหน่วยงานที่ประสานขอความช่วยเหลือไปมีภารกิจจำนวนมากส่งผลให้การดำเนินการจัดการศึกษาภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไม่สำเร็จตามเป้าหมาย แต่ในส่วนที่การติดต่อสื่อสารกับสังคมและการสร้างความยอมรับที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน เพื่อสร้างพื้นฐานการยอมรับเด็กและเยาวชนหลังครบกำหนดปล่อยตัว กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้ดำเนินการในหลากหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ หรือการสร้างข้อตกลงความร่วมมือกับบริษัทต่าง ๆ เพื่อช่วยหาช่องทางในการประกอบอาชีพ หลังครบกำหนดปล่อยตัวกับคืนสู่สังคม เป็นต้น

6.2 การติดต่อสื่อสารภายในองค์กร ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถและอุปสรรคในการประสานงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ตลอดจนวิธีการสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์กับเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน พบว่า การติดต่อสื่อสารกันระหว่างหน่วยงานภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ไม่พบปัญหาใด เนื่องจาก

ความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการของข้าราชการ และลูกจ้างผู้ปฏิบัติงานภายในศูนย์ฝึก และอบรมเด็กและเยาวชนทำให้เกิดความร่วมมือกันในการดำเนินการต่าง ๆ ภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน สำหรับกรณีการติดต่อสื่อสารภายในกับเด็กและเยาวชน พบว่าเป็นลักษณะการติดต่อสื่อสารในสองทาง (two ways communication) จึงได้ทราบปัญหาของเด็กและเยาวชน ตลอดจนปัญหาในการปฏิบัติงานซึ่งต้องอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวแบบไม่เป็นทางการและการยอมรับจากเด็กและเยาวชน เพื่อการสื่อสารข้อมูล และการเข้าถึงข้อมูลกับเด็กและเยาวชน เพื่อสื่อสารเสนอปัญหาและแนวทางในการดำเนินการไปสู่ผู้บริหาร ส่งผลให้การปฏิบัติตามนโยบายบรรลุวัตถุประสงค์ได้

เมื่อผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดในบทที่ 2 มาทำการวิเคราะห์จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งจะกล่าวโดยสรุปได้ว่า กรอบแนวคิด ปัจจัยด้านติดต่อสื่อสาร ประกอบได้ด้วย (1) การติดต่อสื่อสารภายนอกองค์กร นำนโยบายไปปฏิบัติ และ(2) การติดต่อสื่อสารภายในองค์กร นำนโยบายไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมไปปฏิบัติ ซึ่งจะนำไปทำการวิจัยเชิงปริมาณอีกในขั้นตอนต่อไปของกระบวนการวิจัย เรื่องการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ

7. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม จากการศึกษาตัวแบบทางการเมือง (political model) ของวอร์เรซ จันทรศร คือ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เกิดจากความสามารถของผู้เล่น (players) หรือบุคคลที่เป็นตัวแทนขององค์กร กลุ่ม หรือสถาบัน และความสัมพันธ์กับปัจจัยภายนอกองค์กร ดังนั้น ตัวแบบนี้เชื่อว่า ผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับตัวแปรด้านจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ความสามารถในการต่อรอง ตลอดจนการสนับสนุนจากสื่อมวลชน นักการเมือง หัวหน้าหน่วยงานอื่น ๆ กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ และบุคคลสำคัญซึ่งทรงสนะของผู้บริหารระดับสูงของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผู้บริหารศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเห็นว่า สิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นอาคารสถานที่ ห้องเรียนทั้งสายสามัญและสายอาชีพในการจัดการเรียนการสอนภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งบรรยากาศในการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ

เยาวชนมีความจำเป็นต่อการจูงใจแก่เด็กเยาวชนให้สนใจอยากจะเรียนในวิชาต่าง ๆ ที่ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจัดให้ แต่ปัจจุบันสภาพแวดล้อมของศูนย์ฝึกและ อบรมเด็กและเยาวชนยังไม่เอื้อประ โยชน์ต่อการน่านโยบายจัดการศึกษาไปปฏิบัติ เนื่องจากไม่มีสถานที่เพียงพอ ประกอบกับความไม่เหมาะสมของห้องในอาคารเรียน ภายในศูนย์ฝึกและอบรมกับจำนวนเด็กและเยาวชน และสภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เห็นว่า สภาพแวดล้อมในปัจจุบันเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการกระทำความผิดของเด็กและ เยาวชนดังกล่าว ซึ่งส่งผลต่อการน่านโยบายจัดการศึกษาไปปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ นอกจากนี้ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนยังได้รับความร่วมมือจากชุมชน สังคม ด้วยดีในการช่วยสอดส่อง ดูแลความประพฤติของเด็กและเยาวชน และมีเครือข่ายความ- ร่วมมือทั้งภาครัฐ ประชาชน เข้าร่วมในการจัดหางาน จัดสถานที่ศึกษาต่อให้กับเด็กและ เยาวชน สำหรับการสนับสนุนขององค์กรต่าง ๆ ในสังคม จะพบได้ว่ามีเครือข่ายความ- ร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการเข้ามา สนับสนุนช่วยเหลือเด็กและเยาวชนกระทำความผิด ในด้านต่าง ๆ เช่น การฝึกวิชาชีพ ระยะสั้น การจัดกิจกรรม การส่งเสริมจริยธรรม การสงเคราะห์ช่วยเหลือ (การสัมภาษณ์- ส่วนบุคคล, 29, 30 มีนาคม 2554)

ดังนั้นเมื่อนำกรอบแนวคิดที่ได้จากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี ตัวแบบ และ กรณีสึกษาในบทที่ 2 มาทำการวิเคราะห์ปัจจัยด้านปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ประกอบไป ด้วย (1) สถานที่ภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน (2) สภาพเศรษฐกิจ สังคม และ การเมือง และ (3) การสนับสนุนขององค์กรต่าง ๆ พบว่า

7.1 สถานที่ภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน สภาพแวดล้อมของ อาคาร สถานที่ภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไม่เอื้ออำนวยต่อการจัด การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนดังกล่าว เนื่องจากมีความคับแคบไม่เพียงพอต่อการจัด การศึกษา ประกอบกับบรรยากาศภายในไม่มีความเหมาะสมกับการเป็นห้องเรียนซึ่งทำ ให้เด็กและเยาวชนไม่ค่อยสนใจเรียน ประกอบกับเด็กและเยาวชนเหล่านี้ส่วนมาเป็นเด็ก และเยาวชนที่มีจิตสัมฤทธิ์ต่ำถ้าสภาพแวดล้อมและสถานที่ไม่อำนวยยิ่งส่งผลให้เด็กและ เยาวชนเหล่านี้ไม่อยากเรียนส่งผลทำให้การน่านโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและ

เยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย

7.2 สภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง พบว่า สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองมีผลต่อการนํานโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ เพราะถ้าสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ไม่อยู่ในสภาวะปกติก็ส่งผลให้เป็นสภาพที่เอื้อที่การกระทำความผิดซึ่งอาจจะทำให้จำนวนเด็กและเยาวชนผู้ที่ศาลพิพากษาให้เข้ารับการฝึกและอบรม มีจำนวนมากขึ้น ส่งผลทำให้ศูนย์ฝึกและอบรมมีภารกิจมากขึ้น ซึ่งขณะนี้ ก็ประสบกับปัญหาขาดแคลนทรัพยากร ปัญหาบุคลากร และปัญหาสภาพแวดล้อม ส่งผลให้การบริหารจัดการ มีความยากขึ้นไปอีก และบางครั้งปัญหาการเมืองยังส่งผลไปยังความล่าช้าของงบประมาณในการดำเนินการ ซึ่งเป็นผลกระทบต่อการนํานโยบายแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ

7.3 การสนับสนุนขององค์กรต่าง ๆ พบว่า การให้การสนับสนุนของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ อาจจะไม่ก่อให้เกิดความให้เกิดความต่อเนื่อง โดยมีสาเหตุจากหน่วยงานดังกล่าวมีภารกิจอื่น ๆ ที่ไม่ได้รับฝัดชอบโดยตรงต่อการจัดการศึกษาภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน หรือบางองค์กรก็เข้ามาดำเนินการแบบฉาบฉวย เช่น ช่วงมีการเลือกตั้งต่าง ๆ ก็เข้ามาช่วยดำเนินการหรือให้การสนับสนุนแต่เมื่อพ้นระยะเวลา ก็ไม่ได้เข้ามาดำเนินการต่อ จึงส่งผลต่อความต่อเนื่องในการให้การสนับสนุนหรือบางกิจกรรมอาจจะหยุดลง

เมื่อผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดในบทที่ 2 มาทำการวิเคราะห์จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งจะกล่าวโดยสรุปได้ว่า กรอบแนวคิด ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ประกอบไปด้วย (1) สถานที่ภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน (2) สภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และ (3) การสนับสนุนขององค์กรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการนํานโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมไปปฏิบัติ ซึ่งจะนำไปทำการวิจัยเชิงปริมาณอีกในขั้นตอนต่อไปของกระบวนการวิจัย เรื่องการนํานโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ

ผลจากการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ปัจจัยทั้ง 7 ปัจจัยที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งประกอบไปด้วย (1) ปัจจัยด้านนโยบาย (2) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ (3) ปัจจัยด้านบุคลากร (4) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม (5) ปัจจัยด้านทรัพยากร (6) ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร (7) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ พบว่า ปัจจัยด้านนโยบายไม่ได้มีอุปสรรคในการดำเนินการ แต่ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคอย่างยิ่งในการดำเนินการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ได้แก่ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

4.3 ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมไปปฏิบัติ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น วิธีสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ผู้บริหารกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ประกอบกับข้อมูลจากเอกสาร สื่อต่าง ๆ โดยเน้นการพิจารณาตามกรอบแนวคิดที่ได้จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี ตัวแบบ และกรณีศึกษา ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นในบทที่ 2 ดังต่อไปนี้

1. ความเสมอภาคของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมต่อการได้รับบริการการศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน สร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมต่อการได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานต่อการได้รับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐที่จัดบริการแก่เด็กและเยาวชน โดยจัดการศึกษาทั้งสายสามัญสำหรับเด็กและเยาวชนที่ยังไม่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และการจัดการศึกษาสายวิชาชีพที่หลากหลายตามความสนใจของเด็กและเยาวชน และตามความเหมาะสมของท้องถิ่น ซึ่งเมื่อจบหลักสูตรก็เข้ารับทดสอบ และได้รับวุฒิการศึกษาตามปกติ กรณีที่เด็กและเยาวชนปล่อยตัวก่อน

เรียนจบหลักสูตรสามัญ จะมีการส่งต่อไปศึกษาต่อได้ในโรงเรียนใกล้บ้าน หรือ กลับมาสอบเทียบ โอนได้เมื่อถึงเวลาสอบ เมื่อพิจารณาตามกรอบแนวคิด พบว่า

• 1.1 เด็กและเยาวชนได้รับความเสมอภาค และความเป็นธรรมในการได้รับ บริการการศึกษา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีนโยบายให้ศูนย์ฝึกและอบรม เด็กและเยาวชนให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติ โดยให้ความสำคัญใน การเคารพยอมรับสิทธิของเด็กและเยาวชน ซึ่งเน้นการจัดกิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วมใน การแสดงความคิดเห็นหรือการตอบกระทู้คำถามต่าง ๆ และสร้างการมีส่วนร่วมในการ- แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งการนำสิทธิประโยชน์ของเด็กและเยาวชนมาใช้เป็นแรงเสริม ทางบวกสำหรับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน แทนการลงโทษเฉยๆ ซึ่งสิทธิประโยชน์จะได้รับความคุ้มครองไปกับการประเมินเลื่อนชั้นของเด็กและเยาวชน ทำให้ เด็กและเยาวชนเรียนรู้การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเชิงบวกขึ้น

เมื่อพิจารณาในผลสัมฤทธิ์ ของการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์- ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ในมิติของความเสมอภาคและความเป็นธรรมในการได้รับ บริการการศึกษาตามสิทธิ และประโยชน์ที่เด็กและเยาวชนควรจะได้รับ สามารถพิจารณา ได้ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน โดยคำนึงถึงหลักปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สิทธิและประโยชน์ของเด็กและเยาวชน และหลักปฏิบัติสากลต่อเด็กและเยาวชน

2. หลักสูตรเหมาะสมและการนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงสำหรับเด็กและเยาวชนใน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน หมายถึง การจัดหลักสูตรการศึกษา มีความเหมาะสมกับ กลุ่มของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนซึ่งเด็กและเยาวชนสามารถ นำประโยชน์จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ต่อไปในอนาคต ได้แก่

2.1 สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติในการกระทำผิดของเด็ก และเยาวชนได้ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนได้มีการจัดบริการการศึกษาให้กับเด็ก และเยาวชนอย่างทั่วถึง กล่าวคือ ในกรณีที่เด็กและเยาวชนทั้งหญิงและชาย อยู่ระหว่าง- การควบคุมตัวในสถานควบคุม คือ ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทุกแห่งทั่ว- ประเทศ ในทรรศนะของผู้บริหารระดับสูงของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และผู้บริหารศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเห็นว่า ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

จะจัดการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษานอกโรงเรียน โดยจัดการศึกษาทั้งสายสามัญและสายวิชาชีพ ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนทุกแห่ง รวม 17 แห่ง ซึ่งมีภารกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนให้ได้เข้าร่วมกิจกรรมด้านการบำบัดฟื้นฟู ด้านการศึกษา ด้านทักษะชีวิต ด้านพลานามัย ด้านจริยธรรม ด้านเสริมสร้างระเบียบวินัย โดยจัดกิจกรรมลูกเสือในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และด้านการแก้ไขปัญหาเสพติดตลอดจนครอบครัว เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับกิจกรรมที่หลากหลาย เช่นเดียวกับเด็กในโรงเรียน และยังเน้นด้านการบำบัด ฟื้นฟูปัญหาการกระทำผิดด้วย

2.2 สามารถนำความรู้ทั้งด้านวิชาการและการประกอบอาชีพไปประยุกต์ใช้ได้หลังจากได้รับการปล่อยตัว

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนยังมีการจัดการศึกษาในหลักสูตรของภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาฝึกสอนวิชาชีพที่เหมาะสมกับบริบท เพื่อให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้วิชาชีพที่ใกล้ตัวและสามารถเป็นแรงบันดาลใจในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งให้วิทยากรท้องถิ่นมีความเข้าใจยอมรับ และมีทัศนคติเชิงบวกที่มีต่อเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนยังมีกิจกรรมแนะแนวทางการศึกษาอาชีพ สำหรับเด็กและเยาวชน ตั้งแต่เข้ามารับการฝึกและอบรมจนเมื่อใกล้ปล่อยตัว ได้แก่ การปฐมนิเทศ การจัดนิทรรศการการศึกษาต่อการให้หน่วยงานการศึกษา อาชีพ เข้ามาจัดกิจกรรมแนะแนวให้คำแนะนำการศึกษา และยังติดต่อประสานงานบริษัทเอกชนต่าง ๆ เพื่อรับเด็กและเยาวชนเข้าทำงานหลังจากการได้รับการปล่อยตัว และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนยังมีนโยบายให้ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนดำเนินการติดตามผลเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนตามที่อยู่ของเด็กและเยาวชนได้ให้ไว้ โดยส่วนใหญ่ติดตามทางจดหมาย และโทรศัพท์ เพื่อติดตามพฤติกรรมหลังการปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคม

เมื่อพิจารณาในผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในมิติของหลักสูตรเหมาะสมและการนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงสำหรับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ประกอบไปด้วย

- (1) สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติในการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนได้
- และ (2) สามารถนำความรู้ทั้งด้านวิชาการและการประกอบอาชีพไปประยุกต์ใช้ได้

หลังจากได้รับการปล่อยตัว พบว่า ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน สามารถดำเนินการตามหลักสูตรเป็นอย่างดีโดยความพยายามปรับเปลี่ยนและประยุกต์ตามทรัพยากรที่มีอยู่ ประกอบกับการสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรต่าง ๆ เพื่อช่วยสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมและอาชีพให้กับเด็กและเยาวชนเหล่านี้ และยังสร้างความเข้าใจกับสังคมเพื่อให้เด็กและเยาวชนภายหลังจากการปล่อยตัวได้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคม โดยได้รับการยอมรับของสังคม

3. การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาและปัจจัยเอื้อพื้นฐาน หมายถึง การนำนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ไปปฏิบัติ ภาครัฐได้จัดทรัพยากรและปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินการจัดการศึกษามีความเพียงพอต่อจำนวนเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ได้แก่

3.1 ความเพียงพอของงบประมาณในการดำเนินการ การจัดการศึกษามีรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงานมาก ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีการจัดการเรียนการสอนทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ซึ่งยังมีการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความจำเป็นของเด็กและเยาวชนด้วย โดยมีทีมสหวิชาชีพเข้าร่วมดำเนินการให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น การจัดกิจกรรมทักษะชีวิต การจัดกิจกรรมบำบัดยาเสพติด กิจกรรมครอบครัว และจัดกิจกรรมทางเลือก ได้แก่ กิจกรรมชมรม กิจกรรมทัศนศึกษา ค่ายลูกเสือ กิจกรรมจริยธรรม ฯลฯ ประกอบกับศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนยังทำหน้าที่ดูแล ในเรื่องชีวิตและความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชนเปรียบเสมือนบ้านผสมโรงเรียนซึ่งจะต้องมีรายละเอียดในภาคปฏิบัติอีกมากมาย และสิ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษา คือ ต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเข้ามาช่วยในการดำเนินการแต่สภาพการณ์ปัจจุบัน ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนต้องดำเนินการภายใต้งบประมาณจำกัดและต้องปรับเปลี่ยนวิธีการให้เกิดความเหมาะสมในแต่ละท้องถิ่น ประกอบกับการหมุนเวียนเข้าออกของเด็กและเยาวชน ดังกล่าว ซึ่งไม่สามารถกำหนดงบประมาณได้คงที่ ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงภารกิจหน้าที่ในการดำเนินการ พบว่า งบประมาณเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนภารกิจของนโยบาย แต่ปัจจุบันจำนวนเงินและงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการตามนโยบายยังไม่เพียงพอต่อปริมาณเด็กและเยาวชน และได้รับการจัดสรรไม่ต่อเนื่องใน

การดำเนินการบางประเภท และงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่สามารถกระจายให้กับหน่วยงานภายในสังกัดได้พร้อมกันทีเดียวอย่างทั่วถึง ส่งผลให้จะต้องมีการปรับเปลี่ยนในรายละเอียดของการดำเนินการในแต่ละประเภทเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับระยะเวลา และงบประมาณที่ได้รับ เพื่อดำเนินการได้ตามแผนการที่กำหนดไว้

3.2 การจัดซื้อการเรียนการสอน ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งนอกจากบุคลากรผู้สอนคือ สื่อการเรียนการสอน เพราะเด็กและเยาวชนเหล่านี้มักจะเป็นเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรม และมีจิตใจฝืดทึบดื้อ ซึ่งไม่ค่อยมีความสนใจเรียนเป็นทุนเดิมอยู่แล้วในเบื้องต้น จึงจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เด็กและเยาวชนดังกล่าวเกิดความสนใจในการเรียนการสอนที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนได้ดำเนินการจัดบริการให้ เมื่อพิจารณาถึงสื่อการเรียนการสอนในปัจจุบันของการจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรม พบว่า อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ และไม่มีความทันสมัย เช่น วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เครื่องคอมพิวเตอร์ในการลงระบบข้อมูลสารสนเทศ องค์กรความรู้ใหม่ ๆ ตลอดจนจำนวนเงินที่ได้รับการจัดสรรเพื่อดำเนินการตามนโยบายข้อนี้ไม่เพียงพอซึ่งงบประมาณได้ค่อนข้างจำกัดแม้จะใช้งบประมาณทั้งจาก งบดำเนินงาน งบรายจ่ายอื่นในการดำเนินการกิจกรรมที่หลากหลาย เนื่องจากมีเด็กและเยาวชนที่รับบริการเป็นจำนวนมากและจำนวนไม่แน่นอน มีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา แต่การเบิกจ่ายไม่มีปัญหา เช่น การฝึกวิชาชีพต้องวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกงาน ต้องมีครูที่เพียงพอของเราขาดทั้งครูและวัสดุฝึกงาน รัฐบาลให้งบประมาณในการดำเนินการน้อย ซึ่งส่งผลต่อการนำนโยบายจัดการศึกษาไปปฏิบัติให้ไม่ประสบความสำเร็จ

3.3 สถานที่ในการจัดการเรียนการสอน การจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เมื่อพิจารณาถึง สภาพแวดล้อมและสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน พบว่า ไม่ค่อยเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษา เพราะสถานที่และห้องเรียนเป็นสิ่งที่ต้องใช้ร่วมกันทั้งหมดไม่ได้แบ่งเป็นชั้นเรียนเป็นห้องได้ตามความเหมาะสมเพราะพื้นที่แคบเกินไปไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กและเยาวชนที่มีอยู่ในปัจจุบัน เช่น เมื่อมีการจัดการสอบซึ่งมีจำนวนเด็กและเยาวชนประมาณ 200 กว่าคน

แต่ไม่มีห้องที่สามารถบรรจุเด็กและเยาวชนได้ทั้งหมดก็เลยต้องไปทำการสอบที่โรงเรียน
ซึ่งที่โรงเรียนนี้ มันก็ไม่ใช่บรรยากาศของการสอบ ซึ่งเป็นภาพสะท้อนของการจัดสรร
ทรัพยากรในการนำนโยบายจัดการศึกษาไปปฏิบัติยังไม่ประสบความสำเร็จ

ผลสัมฤทธิ์ของการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาและปัจจัยเอื้อพื้นฐาน
ยังไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากการขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการ
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนต้องดำเนินการภายใต้งบประมาณจำกัดและต้อง
ปรับเปลี่ยนวิธีการให้เกิดความเหมาะสมในแต่ละท้องถิ่น ประกอบกับการหมุนเวียนเข้า
ออกของเด็กและเยาวชนดังกล่าว ซึ่งไม่สามารถกำหนดงบประมาณได้คงที่ งบประมาณ
ที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการตามนโยบายยังไม่เพียงพอต่อปริมาณเด็กและเยาวชน
และได้รับการจัดสรรไม่ต่อเนื่องในการดำเนินการบางประเภท และงบประมาณที่ได้รับการ
จัดสรรไม่สามารถกระจายให้กับหน่วยงานภายในสังกัดได้พร้อมกันทีเดียวอย่าง
ทั่วถึง ส่งผลให้จะต้องมีการปรับเปลี่ยนในรายละเอียดของการดำเนินการในแต่ละ
ประเภทเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับระยะเวลา และงบประมาณที่ได้รับ ประกอบกับ
สถานที่ในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ และขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนที่มี
ประสิทธิภาพ ขาดความทันสมัย ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กและเยาวชนภายในศูนย์ฝึก
และอบรมเด็กและเยาวชนจึงทำให้จะต้องเข้าเรียนร่วมกันหรือใช้ทรัพยากรต่าง ๆ
ร่วมกัน ซึ่งสามารถประเมินผลสัมฤทธิ์การจัดสรรทรัพยากรในการนำนโยบายจัด
การศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติยังไม่
ประสบความสำเร็จ

4. ระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนและ
จัดระบบการดำเนินงานในการบริหารงานตามนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและ
เยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ได้แก่

4.1 วิธีการปฏิบัติงานสร้างประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน การจัดการศึกษา
ให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน วัตถุประสงค์หลักในการ-
ดำเนินการของนโยบาย คือ สร้างทัศนคติของเด็กและเยาวชนที่ดี และการเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนผู้ที่เคยกระทำความผิดให้กลับตนเป็นคนดีของสังคมเมื่อ
ได้รับการปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคม และการสร้างองค์ความรู้ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ

เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อไปหลังจากได้รับการปล่อยตัว ซึ่งการดำเนินการตามนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนมีการดำเนินการโดยคำนึงถึงประโยชน์หลักต่อเด็กและเยาวชน แต่ในขั้นตอนการดำเนินการจะต้องประกอบไปด้วยรายละเอียดอีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการจำแนกเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคล เพื่อการประเมินข้อมูลในหลายด้านเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน ได้แก่ ระดับความรู้ ปัญญา ลักษณะบุคลิกภาพ พื้นฐานความรู้ ความสนใจ/ความถนัด และประสบการณ์ ทางการศึกษา การประกอบอาชีพ เป้าหมายในอนาคต เกี่ยวข้องกับครอบครัวและสังคม คือ ความพร้อมของครอบครัว ชุมชน ปัจจัยสนับสนุนและปัญหาอุปสรรคเพื่อนำข้อมูลมาจัดทำแผนบำบัดรายบุคคลให้เหมาะสมกับแต่ละราย ซึ่งประกอบไปด้วย การจัดการศึกษา การจัดกิจกรรมบำบัดด้านสุขภาพจิต/พฤติกรรม/ยาเสพติด กิจกรรมเสริมทักษะชีวิต การจัด กิจกรรมสำหรับครอบครัว การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ซึ่งจะมีการกำหนดระยะเวลาการประเมินผลตามแผนบำบัด เพื่อปรับเปลี่ยนและเพื่อประกอบการประเมินเลื่อนขั้น

เมื่อพิจารณา การดำเนินการดังกล่าวมีอุปสรรค คือ ยังไม่สามารถดำเนินการได้ครบทุกราย เนื่องด้วยสัดส่วนของจำนวนเจ้าหน้าที่ต่อเด็กและเยาวชนไม่เหมาะสม และมีการส่งเด็กและเยาวชนเข้ามารับการฝึกและอบรมตามคำสั่งศาลทุกวัน ซึ่งมีความแตกต่างจากระบบโรงเรียนที่มีช่วงเวลาเปิดเทอมปิดเทอมในการรับเด็ก ทำให้ต้องมีการดำเนินการตลอดเวลาและยังมีปัญหาในกรณีที่เปิดสอนไปแล้วแต่ต้องรับเด็กเพิ่มเข้าไปเรียนเกือบทุกวัน จึงทำให้เด็กจำนวนหนึ่งไม่ได้เรียนอย่างเต็มที่เพราะครูต้องสอนต่อเนื่องกับกลุ่มที่เปิดเรียนไปแล้ว เด็กกลุ่มใหม่จึงต้องรอในห้องยังเรียนไม่ได้ และอาจเกิดปัญหาไปรบกวนกลุ่มที่เรียนอยู่ ดังนั้น จากรายละเอียดของปัญหาดังกล่าวและรายละเอียดส่วนย่อยในขั้นตอนการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติส่งผลทำให้ไม่ประสบผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

4.2 ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน การดำเนินการตามนโยบายจัดการศึกษา เมื่อพิจารณาข้อจำกัดของการดำเนินการในมิติของระยะเวลาและความต่อเนื่อง ยังไม่สามารถดำเนินการได้ประสบความสำเร็จถึงแม้ว่าศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน

พยายามที่จะจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนดังกล่าวในหลากหลายรูปแบบทั้งการ-เรียนการสอนในสายสามัญ สายอาชีพ การพัฒนาทักษะชีวิตตามความถนัดและความ-สนใจของเด็กและเยาวชนแต่ก็ไม่สามารถขยายระยะเวลาในการควบคุมตัวเด็กและ-เยาวชนจนสำเร็จการศึกษาได้ภายใต้กฎสากลที่ไม่ให้นำเหตุแห่งการศึกษามาเป็นข้ออ้าง-เพื่อขยายระยะเวลาการควบคุมตัวไว้ ดังนั้นในระหว่างที่เด็กและเยาวชนรับการฝึกอบรม-ตามคำสั่งศาล ส่วนใหญ่จะมีกำหนดเวลาการฝึกและอบรมเป็นเวลาที่น่านอน เช่น 6-เดือน 1 ปี หรือขั้นต่ำ 6 เดือน ขั้นสูง 1 ปี ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนก็จะจัดการ-ฝึกอบรมให้ภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่หากเด็กและเยาวชนบางรายที่มีความประพฤติก-ติขึ้น อาจได้รับการลดระยะเวลาฝึกและอบรม หรือได้รับการปล่อยตัวขั้นต่ำ ซึ่งเป็นผลดี-กับเด็กและเยาวชนให้ได้รับอิสรภาพเร็วขึ้น แม้จะยังเรียนไม่จบตามหลักสูตร เด็กและ-เยาวชนก็จะได้รับการปล่อยตัว โดยศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจะไม่ขอขยาย-ระยะเวลาฝึกอบรมเพื่อให้เรียนจบ แต่จะให้โอกาสเด็กและเยาวชนได้กลับออกไปศึกษา-ต่อในระบบปกติภายนอกมากกว่า ซึ่งสะท้อนถึงความไม่ต่อเนื่องในการเรียนของเด็ก-และเยาวชนจึงทำให้ผลของการน่านโยบายไปปฏิบัติเกิดความไม่ต่อเนื่องในการดำเนินการ-หรือบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของนโยบายได้

4.3 มีระบบการติดตามและประเมินผล กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมี-หน่วยงานระดับนโยบายที่ติดตามกำกับการทำงาน แต่ในภาพรวมของการศึกษา-ทั้งหมด ประกอบกับมีนโยบายให้ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนได้ให้ความสำคัญ-เกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลทั้งระยะเวลาที่เด็กและเยาวชนอยู่ในศูนย์ฝึกและ-อบรมเด็กและเยาวชน และปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคม ซึ่งในการดำเนินการบริหารจัดการ-ได้มีการกำหนดตัวชี้วัดไว้อย่างชัดเจน แต่ยังคงขาดการนำระบบข้อมูลสารสนเทศมาใช้-ประโยชน์เพื่อการบริหารงานด้านการจัดการศึกษา ทำให้ขาดการรายงานผล และ-ประเมินผลการดำเนินการที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งเป็นประ โยชน์ต่อการนำเสนอข้อมูลด้าน-การจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ตลอดจน-สภาพปัญหา อุปสรรค และนำไปใช้ในการจัดทำแผน โครงการเพื่อขอรับการสนับสนุน-เงิน นโยบายเพื่อการดำเนินการให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ของการน่านโยบาย-ไปปฏิบัติได้ เมื่อพิจารณาในมิติของการประเมินผลสัมฤทธิ์ ของการน่านโยบายจัด

การศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ไปปฏิบัติ จะต้อง มีบุคลากรที่จะทำงานด้านการติดตามผลและประเมินผลโดยตรง เพื่อไม่ให้ภาระหน้าที่ ในการทำงานของบุคลากรด้านจัดการศึกษาภาระหนักเกินไปจะได้มีเวลาพัฒนางาน ด้านการเรียนการสอน และควรมีหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการเข้ามาช่วยใน การดำเนินการประสานข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง พัฒนาระบบ- การศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนต่อไป

ผลสัมฤทธิ์ของระบบการบริการจัดการภายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ เยาวชนมีขั้นตอนการดำเนินการประกอบไปด้วยรายละเอียดอีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็น กระบวนการจำแนกเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคล เพื่อการประเมินข้อมูลในหลายด้านที่ เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนยังไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากความไม่พร้อมในด้าน บุคลากรและทรัพยากรในการบริหารจัดการ จึงไม่สามารถแก้ปัญหาในรายบุคคลได้ และการดำเนินการตามนโยบายจัดการศึกษายังมีข้อจำกัดของการดำเนินการในมิติของ ระยะเวลาและความต่อเนื่องศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนไม่สามารถขยายระยะเวลา ในการควบคุมตัวเด็กและเยาวชนจนสำเร็จการศึกษาได้ ภายใต้กฎสากลที่ไม่ให้นำเหตุ แห่งการศึกษามาเป็นข้ออ้างเพื่อขยายระยะเวลาการควบคุมตัวไว้ได้ สำหรับการติดตาม และประเมินผลทั้งระยะเวลาที่เด็กและเยาวชนอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคม ซึ่งในการดำเนินการบริหารจัดการได้มีการกำหนดตัวชี้วัด ไว้อย่างชัดเจน แต่ยังคงขาดการนำระบบข้อมูลสารสนเทศมาใช้ประโยชน์เพื่อการบริหารงาน ด้านการจัดการศึกษา ทำให้ขาดการรายงานผล และประเมินผลการดำเนินการที่เป็นปัจจุบัน จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ของการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและ อบรมเด็กและเยาวชนยังไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของนโยบายได้

5. การสร้างระบบเครือข่ายในการดำเนินงานและการติดตามผล หมายถึง การสร้างความร่วมมือการประสานงานระหว่างศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน กับหน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และองค์กรเอกชนต่าง ๆ ภายในชุมชน ในการสนับสนุนส่งเสริมการนำนโยบายจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึก และอบรมเด็กและเยาวชนไปปฏิบัติ ได้แก่

5.1 ความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งระดับปฏิบัติและระดับนโยบาย เพื่อให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ตลอดจนสถานบันครอบครัว ชุมชนและองค์กรปกครองท้องถิ่น ซึ่งแต่ละหน่วยงานที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายให้ความร่วมมือในการดำเนินการตามภารกิจ อาจจะไม่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษาโดยตรงและจะเป็นลักษณะของการเข้าร่วมเพียงชั่วคราว ยังไม่มีเข้าร่วมดำเนินการแบบถาวร เมื่อพิจารณาถึงระบบเครือข่ายในการทำงานเพื่อการส่งต่อเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ให้เกิดระบบติดตามผลอย่างทันการณียังพบปัญหาและอุปสรรคในด้านการรวบรวมผลการปฏิบัติงานของเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคล เนื่องจากปัญหาด้านระบบฐานข้อมูลและขาดหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ส่งผลให้การนำนโยบายจัดการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนไม่สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ของนโยบายได้